

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 80.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračama
Oglasi po tarifi in dogovoru
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68
Podružnice v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60
V Celju: Slomškov trg 4
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621

Št. 170

Ljubljana, nedelja, dne 26. julija 1931

Leto II.

France Levstik
K današnjemu slavlju v Velikih Laščah

Nj. Vel. kraljica Marija v Romuniji

Bukarešta, 25. julija. AA. Rador poroča: Včeraj ob 16. je prispela v Sinajo Nj. Vel. kraljica Marija. Na postaji so jo sprejeli kralj Karol II. in kraljica-mati, bivša grška kraljica Jelisaveta, vojvoda Mihael, princ Nikola, princesa Ileana in nadvojvoda Anton Habsburški in mnoge druge osebnosti, ki se udeležijo poroke princese Ileana in nadvojvode Antona Habsburškega. Jugoslovanska kraljica Marija je po zapustitvi postaje stopila v avtomobil h kralju Karolu.

Poroka na romunskem dvoru

Sinaja, 25. julija. n. Zaradi zelo slabega vremena je bil odložen sprejem fotografov in novinarjev do jutri. Princesa Ileana se je v spremstvu dvorne dame odpeljala z avtomobilom iz gradu. Zatem je sprejemala tiste deputacije iz države, ki so včeraj prekasno prišle. Ob 5. popoldne je sprejela vse člane romunskega kabineta. Pri tej priliki je predsednik vlade princesi Ileani izročil državno darilo: lepo škaflo, v kateri je bilo 1.000.000 lejev v novih bankovcih. Princesa je takoj odredila, da se 300.000 lejev razdeli kot njen dar siromakom po vseh večjih mestih Romunije. Ob 1. popoldne je prišel v Sinajo tudi dr. Maniu. To je bilo prvič, da je bivši predsednik vlade, odkar se je umaknil iz političnega življenja, zopet izvršil kako javno funkcijo. Maniu ni hotel dati časnikarjem, ki so ga sprejeli na postaji, nobene izjave.

»Kmetška pest« na Ogrskem

Budimpešta, 25. julija. n. Na včerajšnji seji vladne stranke je grof Bethlen imel govor o finančnih težavah Madjarske in je naglasil, da morajo pri reševalnem delu sodelovati vsi razredi in vse stranke. On sam se bo zavzel, da pridejo na površje kmetjski sloji in da se uvede za sedanje težke čase prepotrebna disciplina, da se Madjarska spet dvigne.

Volilne reforme v Romuniji

Bukarešta, 25. julija. n. Vlada namerava letos v jeseni reformirati volilni zakon. Ukinila bo dosedanj sistem volitev in uvedla volilna okrožja. Vlada bo po svoji volji določila meje volilnih okrožij. Nadalje se bo zmanjšalo število poslancev za 120, tako da jih bo ostalo vsega 260. Tudi število senatorjev bodo skrčili.

Nemiri v Santiagu de Chile

Pariz, 25. julija. AA. Novejšje vesti iz Santiaga de Chile poročajo, da se je studentom pridružil tudi zdravniško društvo. Tudi mnogo drugega prebivalstva je stopilo na njihovo stran ter demonstrirajo zaradi uboja nekega študenta. Policija je morala demonstrante razpršiti z goliimi sabljami.

Pariz, 25. julija. AA. Po neredih v Santiagu de Chile se doznajajo nekatere podrobnosti. Studentje so stopili v stavko. En del njih se je utaboril na sami univerzi, drugi pa so demonstrirali po ulicah in pozivali prebivalstvo, naj se jim pridruži. Čete so zasedle univerzo in pregnale študente. Dva človeka sta mrtva, več jih je ranjenih.

Madjari upajo na finančno pomoč

Budimpešta, 25. julija. AA. MTI poroča: Na včerajšnjem sestanku vladne stranke je izjavil grof Bethlen, da je minila nevarnost odtegnitve tujih kratkoročnih kreditov iz Madjarske in da raste upanje na novo inozemsko posojilo. Z londonskimi in ameriškimi bankami je že dosegel sporazum glede tujih kratkoročnih kreditov, s holandskimi in švicarskimi pa se vrše pogajanja.

Pred novo ožjo konferenco velesil v Berlinu

Odhod ministrov iz Londona — »Majhni sadovi velike konference« — V Londonu se posvetujejo strokovnjaki o izvedbi moratorija — Spor med Hooverjem in Stimsonom?

London, 25. julija. v. Vse delegacije, ki so se udeležile konference sedmih velesil v Londonu, so do včerajšnjega večera zapustile City. Ze včeraj zjutraj so odpotovali Nemci. Nemškim diplomatom je odseval z obraza običajni nasmešek. Vendar pa se je na Brüningovem obrazu skrival za nasmeškom grenki občutek, da ni dosegel onega, kar je hotel. Kaj bo sedaj povedal nemškemu narodu, ko je velika konferenca obrabila tako male sadove? S seboj ni prinesel nikakega denarja, nikakih novih kreditov, niti zastavljene besede za bodočnost. Edino, kar so ministri velikih držav v Londonu dali, je bila dobra beseda, lep nasvet in pa obljuba, da bodo skušali vplivati na denarne mogotce v svojih državah, naj Nemčiji ne odpovedajo kreditov in naj ji ne zapro vrata. Komisija mednarodne banke pa bo — premislila, kaj bi bilo treba še storiti za rešitev nemške krize.

V Londonu so Nemce rešili, toda le za hip. Doklej bo trajal ta »trenutek«, nihče ne ve. Nemčiji je zmanjkalo zaupanja zunanjega sveta. Pravijo, da sta Nemčiji zadeli dve krizi, vsaka posebej: Prvo bi naj bili povzročili silni zunanji dolgovi. To je vsaj za leto dni zavrnil Hoover s svojim moratorijem. Drugo je izzval beg kapitala iz Nemčije. To so menili zadržati državniki sedmih velesil na londonski konferenci. Izgleda pa, da so vse več zalegli drakonski ukrepi nemške vlade kot vse dobre in lepe london. le besede.

Toda delo, ki se je spočelo v Londonu, še ni zaključeno. »Razen če proti vsakemu pričakovanju Nemčiji uspe, da se sama sebe zrine spet na površje,« pravi »Echo de Pa-

risc, »je vse več ko gotovo, da londonska konferenca ne pomeni konca, marveč začetek diplomatske kampanje za rešitev nemških financ. Sicer si Mac Donald na londonski konferenci ni izgovoril pravice, da konferenca znova skliče, toda državni tajnik USA Stimson se je snoči odpeljal v Berlin v družbi Brüninga in Curtiusa. Tam namestila ostati še prihodnji teden, ko prideta v obiske Mac Donald in Henderson. Nič bi ne bilo čudno, če bi se takrat v Berlinu organizirala konferenca, ožja po svojem stilu, a enaka oni v Londonu.

Zanimivo je, da je Brüning na nasvet guvernerja britanske banke Montague-a Normana pozval švedskega bankirja Wallenberga, Angleža Kindersleya in Američana Spauea, da bi proučili finančne in gospodarske posledice Nemčije. Ti trije strokovnjaki, ki jih ne veže noben uradni mandat, bodo gotovo pretaknili vse od Youngovega načrta do Hooverjevega moratorija.

Listi napovedujejo napete čase, v katerih bosta igrali glavno vlogo Nemčija in Francija. Toda ta »detente« bi lahko trajala tedne in mesece, Nemčiji pa bi ne bilo pomagano. »Ere Nouvelle« ugotavlja uspešni nastop francoskih ministrov v Londonu. »Gospoda Laval in Briand se v Londonu nista dala izigrati, treba pa je, da ju prav tako ne bodo izigrali v Berlinu. Spričo tega mora biti njuna poglobljena skrb, da se pripravita na berlinske razgovore s prav takšno dozo previdnosti, s kakršno st se odpravila v London.«

Med tem se tu nadaljuje delo finančnih strokovnjakov, ki so se sestali že pretekli teden, še preden se je pričela velika kon-

ferenca. Njihova naloga je, da določijo mere, po katerih se bo izvedel moratorij, kakor ga je zasnoval Hoover, in da spravijo ta moratorij v sklad z Youngovim načrtom. Njihovo delo je sicer izgubilo na pomenu, ker so ministri sedmih velesil Hooverjev načrt v splošnem že sprejeli. Spričo tega se bodo morali omejiti na tehnično plat zaradi čim boljše izvedbe Hooverjevega načrta.

Washington se je med tem razburil. Proglas predsednika Hooverja o londonski konferenci ni našel med masami onega navdušenja, kakor so spočetka pričakovali. Izid konference je na gospodarske in finančne kroge v Ameriki napravil skrajno slab vtis. Na Wall Streetu so silno pesimistični. Borza je dala prav simptomatičen odgovor na vesti iz Londona. Pravijo, da sta se predsednik Hoover in zunanji minister Stimson sprla. Hooverja je baje globoko zadela vest, da je Stimson v Londonu izjavil, da Amerika nima namena staviti kakšen nov predlog, čeprav v Washingtonu vsi vedo, da je Hoover že pripravil predlog, da se kratkoročni privatni krediti za Nemčijo podaljšajo in da se ji na ta način zagotovi 240.000.000 funtov sterlingov. O tem novem predlogu so sicer popolnoma rezervirano obvestili angleške in francoske ministre že preteklo soboto, a ga do torika niso hoteli objaviti. Ker pa se Stimson za novi, čeprav napram prejšnjemu nekoliko omejeni predlog ni zavzel, pričakujejo, da bo tudi v Berlinu zastopal povsem drugačno stališče, kakor to želi predsednik Združenih držav.

Finančne težave v Nemčiji

Banke ustavljajo svoja izplačila — Razdejane hiše bančnih ravnateljev — V Nemčiji kupičijo denar doma

Bremen, 25. julija. AA. Uradniška banka v Bremenu je zaprla blagajne. Zavod ni mogel zaduje dni tako naglo realizirati svojih vrednot, da bi lahko izplačal tekoče zahteve.

Frankfurt, 25. julija. AA. Lastnik frankfurtske banke Jakob Isaac Weiller in sinovi, ki posluje že 136 let, se je zastrupil z veronalom. Banka je zašla v težkoče.

Dunaj, 25. julija. AA. Včeraj so razburjeni vlagalci napadli in demolirali hiši dveh ravnateljev hranilnice v Dürnkrotu, ki je pred kratkim ustavila plačila.

London, 25. julija. AA. »Daily Telegraph« poroča, da so pričeli po londonski konferenci kopičiti v Nemčiji denar, kar je povzročilo veliko pomanjkanje denarja. Boje se, da nastanejo iz tega nove težkoče.

Berlin, 25. julija. AA. Zaradi finančne krize sta včeraj zaprli svoje blagajne dve nemški banki.

Nemiri v Španiji

Na smrt obsojeni atentatorji — Prepovedane sindikalistične organizacije — Poskušen napad na plinarno

Pariz, 25. julija. AA. Havas poroča iz Madrida, da je vojaško sodišče obsodilo danes na smrt dva atentatorja, obtožena sabotaških del v Sevilji in Cordobi. V Madridu so aretirali jako uglednega člana anarhistično-komunistične stranke. Nad Madridom neprestano patulirajo letala.

Madrid, 25. julija. AA. Vlada je prepovedala sindikalistične organizacije po vsej Španiji. Vsi voditelji sindikalistov so bili aretirani. Seviljski neredi so zahtevali 20 človeških žrtev. 155 oseb je bilo ranjenih. Glavni stan komunistov v Corneli, ki je bil prava trdnjava, so morali uničiti s topovskim ognjem.

Madrid, 25. julija. AA. Iz Sevilje poročajo, da so stavkujoči včeraj hoteli naskočiti plinarno, vendar je policija njihovo nakano izjalovila. Med poboji je bila ubita ena oseba, več pa jih je ranjenih. Ves včerajšnji dan so nemiri zahtevali eno smrtno žrtev, 50 ljudi pa je dobilo večje ali manjše rane.

Madrid, 25. julija. AA. Velika skupina demonstrantov, pred katero so šli žene in

otroci, je skušala ob 7. zjutraj zasesti stražnice civilne garde. Po hudem boju, v katerem je bilo mnogo ubitih in mnogo ranjenih, so orožniki napad odbili. Mesto nudi zelo žalosten vtis. Vsak, ki si upa na ulico, je bil prisiljen hoditi z dvignjenimi rokami, sicer bi ga ustrelila policija, ki z najostrejšimi odredbami skuša preprečiti streljanje z oken in streh.

Nad mestom krožijo letala s strojnici, da intervirajo, če bo potreba. Vojno sodišče je obsodilo na smrt dve osebi, ki sta se udeležili zadnjih nemirov. Doslej so aretirali nad 500 oseb. Aretirance so zaprli v mestni hiši, ker so zapori prenapolnjeni.

Berlin, 25. julija. d. Po današnjem povratku zveznega kancelarja dr. Brüninga in zunanjega ministra dr. Curtiusa v Berlin se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri sta oba državnika podrobno poročala o londonski konferenci. Po seji je bilo slišati, da bosta naredbi o potovanjih v inozemstvo in o bančnih izplačilih drugi teden revidirani in da nastopi precejšnje olajšanje.

Berlin, 25. julija. AA. Davi se je obesil v vrtu svoje vile v predmestju Zehlendorf znani finančnik Wilhelm Tang, ravnatelj Južno-ameriške banke, ki je bila afilijacija Danabanke. Samomor je povzročil v vseh krogih veliko senzicijo.

Izpred haaškega razsodišča

Pariz, 25. julija. AA. Havas poroča iz Haaga: O priliki razprave o avstrijsko-nemški carinski uniji pred haaškim sodiščem je imel včeraj govor zastopnik Francije Paul Boncour. Glavna tema njegovega govora je bila zveza med versajsko in senzermensko mirovno pogodbo ter ženevskim protokolom. Če prihajajo Francija, Italija in Češkoslovaška pred haaško sodišče, se to zgodi za to, ker so tudi te države prevzele obvezo, da ne bodo ničesar storile, kar bi utegnilo načeti vprašanje neodvisnosti Avstrije. Vsa ta polemika se suče okoli tistega dela teksta, ki pravi, da se neodvisnost Avstrije ne more odtujiti, v zvezi s formulo, ki takoj nato sledi »izvzemši na pristanek Društva narodov«. Toda haaško razsodišče sploh nima naloge baviti se z vprašanjem, ali sta Avstrija in Nemčija karkoli storili, s čimer bi bili prekršili omenjeno odredbo, nego mora danes dati sodbo o tem, ali se besedilo dunajskega protokola o avstrijsko-nemški carinski uniji sklada z besedilom ženevskega protokola in versajške in senzermenske mirovne pogodbe.

Na koncu je govornik naglasil namen in duha, v katerem so omenjene države podpisale ženevski protokol in prišle Avstriji na pomoč. Njegov govor se danes nadaljuje.

Nemško-poljske vohunske afere

Varšava, 25. julija. AA. Pat poroča: Listi ugotavljajo, da so se zmeraj zaprti trije Poljaki, ki so jih za kongresa Stahlhelmovcev v Bratislavi prijeli kot vohune. V zvezi s tem listi spominjajo na to, da je v Zenevi pri razpravi o poljsko-nemškem razmerju zastopnik nemške vlade izjavil, da je Stahlhelm popolnoma zasebna organizacija, ki zanjo vlada ne more odgovarjati. Pozneje je isti dr. Curtius dal podobno izjavo kot odgovor na poljske pritožbe. Vkljub temu so te tri Poljake aretirali zaradi vohunstva v korist tuje države, čeprav so vedeli, da so javno prišli kot gledalci na ta kongres. Potem takem je logično vprašanje, kako je mogoče vohuniti pri zasebni organizaciji, ki nima vojaškega značaja. Ali pa je nemara treba pričakovati, da bo dr. Curtius ovrgel svoje izjave o zasebnem in civilnem značaju Stahlhelma in bo javnost zvedela, da je Stahlhelm medtem postal javna vojaška organizacija.

Volilno nasilje na Ogrskem

Budimpešta, 25. julija. n. V parlamentarnih krogih mnogo govore o velikem volilnem nasilju, ki so ga izvajali veliki župani in posameznih pokrajinah. Socialno - demokratska stranka je sklenila zahtevati pojasnil in bo njen poslanec Biller predložil posebno interpelacijo in predlog, da se ustanovi parlamentarna komisija, ki bo predlagala vse pritožbe. Vsa opozicija bo glasovala za ta njegov predlog.

Neopažen povratek nemških delegatov iz Londona

Berlin, 25. julija. AA. Da se izogneta morebitnim demonstracijam sta dr. Brüning in dr. Curtius na povratku iz Londona izstopila namesto na postaji Friedrichstrasse na šarlotenburškem kolodvoru. Njun prihod je bil skoro neopažen.

Ob stoletnici Levstikovega rojstva

Pred sto leti je France Levstik prišel, kakor so prihajali vsi stvaritelji naše kulture, od spodaj, iz kmečke bajte, in si je skušal priboriti mesta na solncu, kakršno je sijalo v Ljubljani, v prestolici njegove neznane domovine. To ni bilo solnce, kakršno je med Sv. Rokom in Sv. Ahacem sijalo na zdravo kmečko delo in prostodušno preproščino ljudi — to je bilo že solnce tujega, mrzlega, zaklenjenega sveta. Zid, visok od tal do neba, ki je od nekdanj ločil mesto in vas, je tudi po letu 1848. še ostal. Slovenske kulture ni bilo ne na papirju ne na zemljevidu ne nikjer. Prešernove Pesmi so bile sicer blesteč, do neba vpijoč dokaz, da se po teh poljih in vaseh budi narod, morda najmanjši izmed vseh, toda zato nič manjši po svoji notranji, po svoji božji pravici — toda te Pesmi so bile času in ljudem knjiga s sedmerimi pečati. Peščica slovenske inteligence, ki se je zbirala po mestih, je s svojo slepo pasivnostjo zavirala in dušila vsak plamen jasne zavesti in ubijala vsako željo, namenjeno navzgor. Ljudstvo, ki je zapadlo v njene roke, je bilo obsojeno, da se nikoli ne razrase v drevo in da nikoli ne doživi svojega vrha: na tihem, korak za korakom mu je ta inteligenca odvracala hrbet in je iz njegovih malih, tesnih razmer prehajala tja, kjer so se smejale svetlejše sanse. Slovenci, ta najmanjša, najbolj neobogljena veja velike slovanske družine, ki jo je bil val zgodovine zanesel na najbolj eksponirano mesto sredi Evrope, so bili na tem, da utonejo v svoji lastni zemlji in da jih kopita od severa navaljujočega imperializma zmandrajo v nič.

V tak čas in v tak svet je prišel France Levstik, majhen, čokot kmečki fant iz Spodnjih Retij, silen in uporen kakor kak majhen Martin Krpan. S čudovito bistrovostjo je precej spoznal, da se mora ta narod v resnici udušiti, če se ne bodo še ta trenutek, brez odloga zdramile in razgibale v njem vse sile in mobilizirala vsa volja po življenju in zmagi. Vzel je nase, česar ni maral nihče sprejeti, vrgel se je v borbo zoper vse, kar je tlačilo in dušilo, sam, od nikogar branjen in zavarovan, in je kapljajo za kapljajo trgjal kri iz svojega srca, da bi svojemu narodu z njo vsaj majhno stezo zaznamoval do svobode pred Bogom in ljudmi. Iz njegovega silnega, brezprimernege sveta fanatizma, iz njegove izredne pripravljenosti, žrtvovati zadnjo kapljico in zadnji dih, iz vse njegove življenjske tragedije, kateri v vsej naši književni in nacionalni zgodovini ni primere — iz vsega tega so zidani temelji naše kulturne in življenjske zgradbe in vse naše svobode in moči.

Gigantsko je delo, ki ga je Levstik opravil v svojih dneh. Tam, kjer ni nikogar nikjer, tam mora človek vse sam. Najprej bi se bil najrajši ukvarjal s pesmimi, toda kmalu je videl, da je bilo ob njegovi uri in njegovim ljudem treba vsega, in tako je šel in je zaoral povsod, kjer je bilo kaj ledine. Bil je poet, estet in filolog, bil je politik, borec in organizator. V književnosti je bil učitelj celih generacij in vsega svojega časa. Njegove novele so vogelni kamen moderne slovenske proze, njegov Martin Krpan, ki je do danes ohranil vso svojo aktualnost, je ena najčudovitejših in najdrznejših koncepcij našega duha. Iz ognja, s katerim se je vrgel na študij filologije, so se rodile osnove našega modernega jezikoslovja. V politiki je proti brezidejnim, na vsak kompromis pripravljenim prvakom starega rodu, za katere je bila stara monarhija bolj udoben, domačosten rendez-vous kakor pa državni sistem, v katerem en narod zatira, drugi je pa zatiran, postavil zahtevo po zedinjeni Sloveniji in tako prvkarit pred zgodovino z dejanjem afirmiral slovensko narodno zavest. In kakor je vedel, da je njegov mali narodič sredi borbe sveta samo v vetru list, je šel in je v svojem času označeval še drugo, še bolj revolucionarno in optimistično tezo od prve: v času, ko prvaki še niso dali svojim Kranjcem, da bi polagoma zrastle v Slovence, je Levstik že učil, da so Slovenci bratje vsem drugim zatiranim slovanskim narodom na jugu in vsem slovanskim narodom sveta, in je živo vedel, da se samo po tej cesti pride do osvobodjenja.

Levstik je bil človek božje misije kakor morda noben drug kulturni delavec in literat, kar jih pomeni naša zgodovina, in ljudje niso vajeni, sprejemati misijonarje in jih ne znajo plačevati. Skoraj vse svoje življenje je bil Levstik za ves svoj gigantski napor in za vse svoje tveganje plačevan kakor najnižernejši dnevničar, mnogo, mnogo je gladoval, mnogo so ga ljudje s postjo tolkli v obraz in srce. Toda v sto letih se na svetu malo obrne in Levstik še danes stoji pred nami ves nerazumljen in nepoznan. Generacije, ki so prišle za njim, se mu niso potrudile do dna in niso zajele iz njega, kar bi mogle in morale.

Levstik je tista velika, najbolj na globoko in na široko razrasla, najbolj kvišku stremeča osebnost našega razvoja, ki bi nam morala biti neprestano pred očmi in katere silni, neuklonljivi zalet bi moral vsem našim generacijam polagoma preiti v kri in temperament. Levstika bi bilo treba

Francoski letalci v Beogradu

Med letalci je tudi Costes, znani prekoceanski letalec

Beograd, 25. julija. I. Danes dopoldne so prileteli v Beograd in pristali na zemunskem letališču francoski letalci pod vodstvom generala Goycea. Med njimi je tudi slavni letalec Costes. Na letališču so jih sprejeli francoski poslanik Dard z osebjem poslaništva in zastopniki našega

letalstva ter mnogo občinstva. Slavni letalec Costes, ki je bil že enkrat v Beogradu, je novinarjem izjavil: Zelo me veseli, da sem spet prišel v Jugoslavijo in med Jugoslovane, katerih prijatelj sem bil v vojni in miru. Njihov prijatelj bom ostal še nadalje.

Velika letalska nesreča

Sofija, 25. julija. n. Aeroplan Carigrad-Bukarešta je padel na bolgarska tla. Ubitih je bilo 8 oseb in med njimi tudi pilot. Istovetnost mrtvih še ni ugotovljena.

Budimpešta, 25. julija. n. Po najnovejših vesteh znaša število žrtev ponesrečenega potniškega letala, ki je letelo iz Carigrada, 10 oseb. Med njimi je tudi neka ženska.

Sofija, 25. julija. n. Sele danes dopoldne so ugotovili istovetnost žrtev večerajšnje strašne letalske nesreče. Ubitih je 6 oseb: pilot, mehanik in 4 potniki. Istovetnost potnikov so ugotovili po listinah. Med ponesrečenimi potniki je bila tudi gdč. Cast. Druge žrtve so: Barlsby, norveški konzul v neki evropski državi, Crust in Reben. Pilot Tihaja je bil turške narodnosti, mehanik Poncet pa je bil Fran-

coz. Tihaja je do nedavna vodil aeroplan na progi Carigrad-Sofija in je sele pred kratkim časom prevzel progo Carigrad-Bukarešta. Kolikor se je do sedaj dalo doznati, se je nesreča primerila, ker je nastal v motorju defekt. Letalo se je zaradi defekta začelo spuščati. V višini 200 m pa se je vnelo in se zrušilo na tla. Ob padcu je nastala strašna eksplozija, ki je potnike vrgla 15 m daleč. Trupla je strašno pogledati, ker so večinoma grozno ožgana.

Vest o nesreči je izzvala v Sofiji in Bukarešti zelo mučen vtis. Listi so izdali posebne izdaje o katastrofi. V Bukarešti je vladalo veliko razburjenje, ker so prvi čas mislili, da so bili ponesrečeni potniki Romuni.

Novi zakon o pošti, brzojavu in telefonu

Beograd, 25. julija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog prometnega ministra inž. Lazarja Radivojevića in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o PTT.

Po združitvi smo imeli v naši kraljevini različna zakonodajstva za vršitev poštne telegrafske in telefonske službe, kakor n. pr.: zakon o pošti kraljevine Srbije iz leta 1865., z izpremembami in dopolnitvami iz let 1871., 1879., 1890. in 1896. avstrijski zakon o poštah iz leta 1837. in ogrski iz leta 1851., srbski zakon o poštah določil za pisma in časopise iz leta 1886., z izpremembami in dopolnitvami iz leta 1892., srbski zakon o poštah nakaznicah iz leta 1879., avstrijski zakon iz leta 1865. o periodičnih transportih oseb, avstrijski zakon iz leta 1870. o zaščiti tajnosti pisem, zakon o brzojavu in telefonu iz leta 1899., zakonski člen 31. iz leta 1888., skupni ogrski-hrvatski državni sabor o telefonu in telegrafu, avstrijski zakon o zaščiti pomorskih kablov iz leta 1888. in hrvatski iz leta 1888., dekret iz leta 1847. o uvedbi telegrafskega regala v Avstro-Ogrski in naredba trgovskega ministrstva na Dunaju iz leta 1883. o regalu.

Vsi ti zakoni, zlasti zakoni starejšega datuma so nesodobni, nepopolni in neporabni za današnje razmere ter vsebujejo tudi odredbe, ki so v nasprotju medseboj in z obstoječimi zakoni. Ta neenakost zakonodajstva je škodovala delu in razvoju poštne, telegrafske in telefonske službe in zbujala in ustvarjala težkocve v administraciji. Zato je po osvobođenju nastala potreba, da se ustvari za vsa država en zakon, ki bi normiral sodobna načela za PTT in njihov promet in izvedel unifikacijo zakonodajstva v PTT.

Bivše ministrstvo za pošte in telegraf je leta 1919. načelo načrt zakona o PTT, toda tedanje in kasnejše razmere in pogoste izpremembe v upravi PTT so izvršitev in sprejetje novega zakona onemogočile in se je sprejetje zakona pustilo za kasnejši čas.

Po 6. januarju 1929 se je razen rešitev drugih važnih vprašanj načelo tudi vprašanje PTT službe in izdelal načrt zakona o službi PTT, pri čemer se je vpošteval že prej zbrani material in je zakonodajec imel pred očmi vse evropske države in najnovejše razprave glede tega zakonodajstva ter upošteval naše posebne razmere in potrebe. Po zaslugi prometnega ministra inž. Radivojevića se je tako dokončalo delo na tem zakonu.

Zakon o službi PTT se deli v štiri dele: Prvi del vsebuje splošne odredbe, ki se nanašajo hkrati na poštno, brzojavno in telefonsko službo.

Drugi del govori o pošti in o odnošajih v poštni službi.

Tretji del vsebuje brzojav in telefon, žični in brezžični in odnošaje v brzojavni in telefonski službi.

Četrti del vsebuje sklepe odredbe. Posebna paznja je bila posvečena izdelavi predpisov o izključnem pravu (regalu) pisemske tajnosti, o odgovornosti in kazenskih sankcijah.

Ta zakon predvideva širše določbe glede opravljanja poštne, brzojavne in telefonske službe, ker teži promet PTT neprestano k reformam in stalno narašča in napreduje. Pri poštne regalu je uvedena novost za našo kraljevino, ki ostoji v ukinutvi regalne pravice za

dati med ljudi kakor nikogar, kar imamo velikih mož. Proslave so lepe in dobre, toda samo pri njih ne smemo ostati. Najlejša počastitev Levstikovega spomina bi pač bila, če bi se za stolnico njegovega rojstva zganili vsi, ki so odgovorni in poklicani za takšne stvari, in bi položili vsaj vogelni kamen za ustanovitev Levstikovega instituta, nekakšne Levstikove akademije, kakor imajo vsi kulturni narodi navado, da jih gradijo svojim največjim možem in v katerih se steka vse, kar so ti ljudje ustvarjali in za kar so se borili, in ki so prave žive visoke šole vsem generacijam in časom.

Za očinstvo, ki ga je Levstik prenašal od svojih mladih dni pa do danes, si bo narod lahko zaslužil odvezo samo s kakšnim v resnici velikim dejanjem. Fri.

Zakasnel dementi

Budimpešta, 25. julija. AA. MTI poroča: Navzlic demenciji so nekateri listi ponovno otvorili vprašanje restavracije Habsburgov na Madjarskem. Pariški »Populaire«, »Ere Nouvelle« in zagrebške »Novosti« trdijo, da vedo celo za vsebino deklaracije, ki je očitno falzificirana, in po kateri naj bi Oton Habsburg pretendiral na madjarski prestol. Uradno se popolnoma formalno ugotavlja, da je ta vest plod domišljije in da je bila objavljena v svrhu širjenja konfuzije in lažnega slikanja madjarskih namer v tujini.

Nekako pred 10 dnevi so »Česke Slovo« in za njim tudi drugi listi objavili dokument proklamacije Otona Habsburškega, ki je bila sestavljena v sporazumu z madjarskimi legitimisti in ki govori o pravicah Otona na madjarski prestol. Ta proklamacija je izzvala razne komentarje, a navzlic temu so madjarski odgovorni krogi na vse to molčali, kar se je tolmačilo tako, kakor da se z njo stranjajo. Sele sedaj po več ko 10 dneh se je madjarska vlada spomnila in je preko svoje brzojavne agencije demencirala vesti o tej proklamaciji. Vskogar mora začuditi, da je madjarska vlada potrebovala toliko časa za ta dementi, ki pa sicer pravi samo, da se lažno predstavljajo madjarske »namere«. Kakšne pa so te namere? Po vsem izgleda, da so bile informacije listov te točne. Ta kasni demanti najbrž ni izšel zaradi nereničnosti tistih vesti, temveč zaradi pritiska francoskega časopisa, ki je začelo pisati, kakšne bi bile posledice takega delovanja madjarskih legitimistov. Dementi je bil pač izdan zaradi učinka v inozemstvu, ne pa zaradi demenciranja samih dejstev, ki morajo biti resnična.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 25. julija. d. Vdor zapadnega vetra, marsikje močne padavine in spremenljivo hladno vreme.

Šah

Šahovska olimpijada v Pragi

Praga, 25. julija. d. Viseče partije šahovske olimpijade so bile danes končane. Izidi: Jugoslavija — Poljska 2 : 2, pri čemer je dr. Vidmar z Rubinsteinom remiziral, Astaloš pa pripravil polskemu mojstru Tartakowerju prvi poraz. Poljak Friedmann je za zato porazil Königa. Avstrija je podlega Letonski z 1 in pol proti 2 in pol. Stanje pred predzadnjim kolom: Amerika 42 in pol, Avstrija in Poljska 42, Češkoslovaška 41 in pol, Jugoslavija, Letonske in Švedska po 41.

Praga, 25. julija. d. Danes popoldne se je odigralo na šahovski olimpijadi 17., t. j. predzadnje kolo:

- Nemčija—Italija 2 : 1 (1),
- Anglija—Švica 2 : 1 (1),
- Spanija—Norveška 2 : 1 (1),
- Amerika—Romunija 3½ : 1½,
- Poljska—Litva 1 : 1 (2),
- Jugoslavija—Danska 3½ : ½,
- Letonska—Švedska 2 : 1 (1),
- Češkoslovaška—Francija 2 : 1 (1),
- Madjarska—Avstrija 2 : 1 (1).

Za jutrišnje zaključno kolo bosta startali kot favorita Amerika, ki je z današnjim kolom dosegla 46 točk, in Poljska, ki ima sicer samo 42 točk, a bo najbrž dobila še dve viseči partiji. Med tema dvema se bo bil boj za odločitev.

Potek senzacionalne partije, katero je izgubil dr. Aljehin

Največjo senzacijo na vsej olimpijadi v Pragi je brez dvoma zbudil poraz svetovnega prvaka dr. Aljehina, ki ga je moral utrpeti od Letonce Mattisona. Sicer je že v 13. kolu dr. Aljehinu tudi trda predla. Po 40 minutni zamudi je kmalu začel v časovno stisko proti Romunu Erdelyju. V največji živčni razburjenosti (moral je napraviti 15 potez v 1 minuti!) je žrtvoval figuro in zmagal je. To pot pa ni šlo tako gladko. Po otvoritvi treh konjev, katero je Letonec sijajno odigral, je kazalo, da bo partija remis. Toda zopet sta oba igralca prišla v časovno stisko. Dr. Aljehin ni našel prave poti k remis in končna igra samih kmetov je bila za Mattisona dobljena. Partija je potekla takole: Beli: Mattison. Črni: dr. Aljehin.

Igra treh konjev.

- 1. e2—e4 e7—e5 22. e2—e3 Td8—d5
- 2. Sb1—c3 Sb8—cb 23. Kg1—f2 Tf8—d8
- 3. Sg1—f3 d7—d6 24. Kf2—e3 h7—h5
- 4. d2—d4 Le8—d7 25. Ke3—e4 h5×g4
- 5. Lf1—e4 e5×d4 26. Tf1—g1 Td7—d7
- 6. Sf3×d4 Sg8—f6 27. Tg1×g4 Td7—e7+
- 7. 0—0 Lf8—e7 28. Ke4—f3 b7—b5
- 8. Sd4—f5 Ld7×f5 29. Tg4—g2 Td8—d5
- 9. e4×f5 0—0 30. Tg2—d2 Kg8—f7
- 10. g2—g4 Sf6—d7 31. h4—h5 Le5×d4
- 11. f2—f4 Sd7—b6 32. Td2×d4 Td5×f5
- 12. Le4—d3 f7—f6 33. Td4—d5 Te7—e5
- 13. a2—a3 d6—d5 34. Td5—d7+ Te5—e7
- 14. b2—b4 Se6—d4 35. Td1—d5! Tf5×d5
- 15. Le1—e3 e7—e5 36. Td7×d5 d7—a6
- 16. Le3×d4 e5×d4 37. Td5—d6 Te7—e6?
- 17. Se3—e2 Sb6—e4 38. Ta6×e6 Kf7×e6
- 18. Ld3×e4 d5×e4 39. Kf3—e4 Ke5—d6
- 19. Dd1×d4 Dd8×d4 40. Ke4—f5 Kd6—Ke7
- 20. Se2×d4 Le7—e5 41. Kf5—g6 Ke7—f8
- 21. Ta1—d1 Ta8—d8 42. f4—f5 Črni se vda.

Vzrok izgube je 37. poteza, ker je končnica na to izgubljena. Črnemu v vsakem slučaju zmanjka potez.

Prošlo nedeljo smo prinesli razpredelnico uspehov našega moštva na olimpijadi. Tudi danes jo prinašamo. Predvsem opazimo, da je dr. Vidmar sijajno popravil svoj score. Od zadnjih 7 partij ni niti ene izgubil. Nasprotno pa so prof. Astaloš, Kostić in Pire procentualno nekoliko postabsali svoj uspeh. König sicer nima več 100%, izgubil pa ni več kot ½.

igral	dobil	remis	izgubil
dr. Vidmar	13	5	3
prof. Astaloš	13	5	2
Kostić	13	4	2
Pire	13	7	2
König	5	4	1

Dr. Vidmar je torej v celoti prispeval do končnega 16. kola 7½točk, prof. Astaloš 8, Kostić 7½, Pire 9 in König 4½.

Odsek za službo pri hudournikih pri Dravski banovini

Ljubljana, 25. julija. AA. G. ban dravske banovine dr. Marušić je podpisal tale odlok: Na podstavi § 40. zakona o urejanju hudournikov pri §§ 1. in 5. zakona o bankni upravi odredam, da se ima s 1. avgustom 1931 pri kraljevski bankni upravi dravske banovine ustanoviti poseben odsek za službo pri hudournikih z nazivom: Sumarsko-tehnični odsek za urejanje hudournikov (17).

V področje tega odseka spadajo v zmislu § 38. IV., točke 22, 23 in 24 zakona o bankni upravi z dne 7. novembra 1929.

1. Posli po zakonu o urejanju hudournikov, kolikor niso pristojna zato podrejena oblastva, in reševanje pritožb zoper njih odločbe.

2. Izdelovanje projektov in predhodnih računov za urejanje hudournikov in za melioracijo gozdnega zemljišča in

3. pregledovanje in odobravanje projektov, kakor tudi kolavdacija izvršenih del, kolikor ne presežajo Din 500.000.

Odsek je neposredno podrejen menl.

Nov upravni odbor Državne hipotekarne banke

Beograd, 25. julija. AA. Na osnovi zakona o Državni hipotekarni banki so postavljeni za članne upravnega odbora Državne hipotekarne banke:

Milan Simonović, bivši minister, Stjepan Barić, bivši minister, Radica Nikolić, general v pokoju, Risto Ognjenović, profesor v pokoju, Milan Nikolić, predsednik sodišča v pokoju, Mita Kličin, publicist iz Novega Sada, dr. Milan Melikoš, advokat iz Gline, Aca Dinčić, trgovec iz Beograda, in Adolf Ribnikar, publicist iz Ljubljane.

Za člane nadzornega odbora so postavljeni: Sava Pannović, polkovnik v pokoju, Vojin Mašić, veliki župan v pokoju, Nikola Pelković, prota iz Drnjače, Risto Skokalić, profesor v pokoju, in Milan Aleksandrović, bivši kmet beogradske občine.

Zeppelin na letu na severni tečaj

Berlin, 25. julija. AA. Iz Berlina bo zrakovlov »Grof Zeppelin« odplul v Leningrad. V Leningradu bo zrakovlov imel postanek.

Berlin, 25. julija. AA. »Grof Zeppelin« je ob 4.40 odletel proti Leningradu.

Prvo poslopje ljubljanske carinarnice pod streho

Pri zgradbi vseh objektov carinarnice je zaposlenih 300 delavcev

Ljubljana, 25. julija.

Danes je pod streho prvo poslopje bodoče ljubljanske carinarnice, dolgo 48 m in široko 7-20 m. Če pomislimo, da je bilo šele 13. junija slavnostno polaganje temelja, moramo priznati, da stavbna dela, ki jih vodi Stavbna družba d. d., zelo hitro napredujejo.

Poslopje, ki so ga danes pokrili, spada k skupini stanovanjske kolonije, ki stoji severno od Vilharjeve ceste. Je to 5 stanovanjskih hiš s 4-6 stanovanji, skupaj 26 stanovanj. Ostala štiri poslopja te skupine pridejo pod streho drugo za drugim v presledkih po približno teden dni, tako da bo vsa stanovanjska kolonija pod streho najpozneje do konca avgusta t. l.

Južno od Vilharjeve ceste se gradi sedaj samo stražnica finančne kontrole in poslopje dohodarstvenega urada, oboje enonadstropni stavbi z ravnina železobetonskima strehami. Tudi tu gre delo hitro od rok in bosta stavbi do konca avgusta t. l. pod streho.

Južno od Vilharjeve ceste bosta stali še zadnji dve carinski poslopji, t. j. upravno poslopje in skladišče. S stavbnimi deli pri teh dveh poslopih pa dosedaj niso mogli pričeti, ker sega njih tloris na eni strani v sedanjo Vilharjevo cesto, na drugi strani na kolodvorsko ozemlje s tiri in delavnico. Zato je treba najprej preložiti Vilharjevo cesto in preurediti ta del kolodvorskih naprav. Dela na Vilharjevi cesti bodo v kratkem toliko napredovala, da s te strani ne bo več ovire za gradnjo. Dela za preureditev kolodvorskih naprav se še niso pričela, ker je ostala prva licitacija brezuspešna. Za te dni je razpisana ponovna licitacija. Upati je, da bo druga licitacija uspešna in da se bo potem pričelo s preureditvijo železniških naprav. V tem primeru bodo lahko začeli kopalci temelje za upravno poslopje in skladišče carinarnice sredi prihodnjega meseca in bosta ti dve stavbi do zime po večini pod streho.

Kako velik obseg zavzema nova carinarnica z vsemi številnimi objekti, je razvidno iz količine stabnega materiala, ki se bo porabil pri gradnji. Zazidalo se bo približno 1.200.000 komadov zidne opeke, okoli 100 vagonov cementa, 50 vagonov apna in okoli 6500 m³ gramoza in peska. Organizacija stavbnih del je Stavbni družbi d. d. v toliko olajšana, ker ima v bližini svojo žago, kjer se pripravlja ves potreben stavbni les, zidno opeko dovaža po večini iz lastne opekarnice na Viču, kamen pa iz svojega kamnoloma v Podpeči. Gramoz in pesek dobi deloma na licu mesta pri izkopu temeljev, deloma ga dovaža iz svoje bližnje gramoznice.

Mestna občina je prav storila, da je vpoštevvala veliko potrebo nove carinarnice in da se je odločila za gradnjo carinskih poslopij. Z gradbenimi deli pa se tudi v velikih meri omejuje brezposelnost. Samo pri gradnji carinarnice je zaposlenih okoli 300 delavcev, ki so večinoma Ljubljančani ali pa iz najbližje ljubljanske okolice. Tem delavcem izplača Stavbna družba vsakih 14 dni okoli 200.000 Din zasluzka. Zanimivo je, da zaslužijo čolnarji, ki vozijo po Ljubljanici kamen za carinarnico iz kamnoloma v Podpeči, mesečno nad 3000 Din, tedaj več kakor marsikateri uradnik s fakultetno izobrazbo. Seveda pa je prevažanje kamna na velikih čolnih zelo težko in naporno delo.

Stavbna družba, ki so ji poverjena gradbena dela nove carinarnice, je ena naših najstarejših stavbnih družb — obstoji namreč že 57 let. Zgradila je, kakor dokazuje statistika, okoli 50 odstotkov stavb v Ljubljani. Izmed večjih njenih zgradb omenjamo sodno palačo, bansko palačo na Bleiweisovi cesti, novo šolo v Zgornji Šiški, zgrajeno po Plečnikovih načrtih, ki je eno najmodernejših poslopij v kraljevini itd. Mnogo je zgradila — in tudi še gradi — tudi na deželi, kjer so bile skoro vse večje zgradbe njej poverjene.

Na Bledu je okoli 2400 gostov

Zanimiva statistika tujkega prometa na Bledu -- Za Jugoslovani je največ Nemcev, katerim je potovanje v inozemstvo zdaj zelo oteženo

Bled 24. julija.

Letošnja tujkoprometna sezija na Bledu je na splošno slabša od lanske, vendar pa je Zdravniška komisija s številom tujcev zadovoljna.

Gospodarska svetovna kriza se kaže tudi v tujkem prometu, s čimer je prešla kriza tudi v naša letovišča, posebno pa na Bled, ki je do sedaj zadnja leta ni poznal. Iz poročil posnemamo, da imajo nekatera letovišča v Avstriji do 60 odstotkov slabši obisk tujcev, kakor lansko leto. Spridlo nove nemške zakonske odredbe za zaščito domačega kapitala, ki mora vsak nemški državljan plačati 100 mark, da dobi dovoljenje za potovanje v inozemstvu, bo kriza v tujkem prometu prišla do vrhunca. Razumljivo je radi tega, da je napravila ta taksa v vsej Avstriji, kakor tudi v ostalih državah veliko razburjenje. Bile so že razne diplomatske intervencije, sestanki gremija hotelske obrti, do sedaj, žal, vse brez uspeha. Tudi blejska zdraviliška komisija je obvestila odlobojne kroge v Beogradu o novo uvedeni taksi in njenih slabih posledicah. (Dobra petina tujkega prometa na Bledu zavisi samo od Nemcev iz Reicha.) Z novo takso je Nemcem skoro popolnoma onemogočen dohod v Jugoslavijo, zato bo tujski promet ne samo na Bledu, temveč tudi po ostalih krajih mnogo manjši.

Bled — najlepše, kar so videli na potovanju po Jugoslaviji

Češkoslovaški učitelji na Bledu — V začetku avgusta nas bo obiskala druga skupina

Bled, 25. julija.

Kakor smo že poročali, so priredili češkoslovaški učitelji po Jugoslaviji izlet, ki se je zaključil 25. t. m. na Bledu. Na Bled so jih iz Ljubljane spremljali učitelji gg. Zupantič J., Kus V. in Šupančič D.

Krasno jutro je ustvarilo med udeleženci najboljše razpoloženje. Na ljubljanskem polju sta se kakor v pozdrav dvignila pred očmi naših bratov ter spremeljala vlak do Mecnega dva aeroplana. Navdušeno so pozdravljali varuha naše zemlje. Na sorskem polju jih je pozdravilo škofješko vojaštvo, ki je vežbalo ob železniški progi.

V Lescah sta pričakovala izletnike uprav. G. Gradnik Rajko in strok. učitelj g. Dermelj Mirko. Na postaji Bled-jezero je pozdravil izletnike imenu radovljiške učit. društva in blejskega komisije; šol. uprav. g. Gradnik Rajko pa v toplih besedah blejski zdravnik dr. Janežič Zvonimir v imenu blejske občine in zdraviliške učiteljskega. Za pozdrave se je zahvalil tehnični vodja ekscurzije g. Mlejnek, z željo, da bi jih čimprej posetili jugoslovanski tovariši, kjer jim bodo lahko povrnili milo za drago. Po zakuski v hotelu Triglav so odšli na jezero v čolnih, ki jim jih je dala na razpolago Zdraviliška komisija. Pred Park hotelom je drage goste pozdravil odbornik centralne Č. Lige v Beogradu g. dr. Milan Glavinč s svojo soprogo, znano prosvetno delavko. Gostje so si ogledali Bled.

Enoglasno mnenje vseh je, da je Bled s svojimi krasotami res najlepše, kar so videli na potovanju po naši domovini. Drugo leto jih pride več na počitnice, neka izletnica je pa ostala kar na Bledu. — Po prijetnem popoldanskem kopanju in večerji v hotelu Triglav so se naši dragi gostje odpeljali preko Jesenic in Koroške v svojo domovino.

V začetku meseca avgusta bo prispela druga učiteljska ekscurzija iz CSR v Jugoslavijo. Sa-

Na Bledu se je uvedla zadnja leta takomenuvana posezija. Meseca septembra in še oktobra so prihajale na Bled razne potovalne družbe, ki so za ceneni denar uživali lepoto jesenskega Bleda in občudovali divjo romantiko Gorenjske. Mnogo teh poznih letoviščarjev že tudi samo uradnikov je mnogo pripomogla k dobremu razvoju tujkega prometa na Bledu. Z zakonsko odredbo izvozne takse je Nemcem tudi v septembru in oktobru nemogoče potovati v Jugoslavijo. Radi tega je posezija, kakor tudi predsezija na Bledu popolnoma uničena!

Do 22. julija je bil na Bledu sledeči tujski promet: Vseh gostov je bilo na dan 2414; napram 2650 v letu 1930. istega dne. V vseh blejskih vilah so bili ta dan 804 gostje; napram 1065; Park-hotel in dependance 321, napram 324, Petran 83, napram 77, Toplice Belvedere in dependance 307, napram 231; Jekler 79; napram 89; Troha 12, napram 20; Union 63 napram 52.

Do 20. julija je bilo na Bledu: Angleže 65; Amerikancev 39; Avstrijcev 1918; Bolgar 1; Belgijcev 7; Čehoslovakov 1274; Dancov 9; Francozov 17; Grkov 17; Holandcev 20; Italijanov 98; Jugoslovancev 3142; Madjarov 333; Nemcev 1821; Poljakov 70; Rumunov 26; Rusi 14; Švicarji 21; Šved 12; Turki 6; drugi 8. Nočnin je bilo do tega časa 70.228, napram 80.976 v l. 1930.

dovi te prve ekscurzije bodo obilni. Na 60 polah bodo čl. učitelji pripovedovali o krasotah naše domovine.

Med udeleženci te ekscurzije je bila tudi inspektorica šol v Los Angelesu, ki proučuje evropsko šolstvo, M. Madilene Veverka.

K tujkoprometni razstavi v Ljubljani

Poziv tujkoprometnega sveta vsem občanom in letoviščem Dravske banovine.

Ljubljana, 23. julija.

Ker je oddal velesejmski urad za jesensko tujko-prometno in kmetijsko razstavo prav vse prostore, se zamišljena umetnostna razstava (slovenska pokrajina in folklor) ne bo mogla vršiti v obliki in obsegu, kakor je bilo prvotno nameravano. Radi sile razmer želi Tujko-prometni svet kraljevske banske uprave v Ljubljani ob svetovi in soprogo slovenskih umetnikov porazdeliti posamezne umetnine na krajevno ustrezajoče jim koje. Razstave se udeležujejo po posameznih kojah vse večje in pomembnejše občine ter naša letovišča in kopalnišča.

Na prosto bo vsakemu umetniku, da razstavi slike, grafiko, reliefje, kipe pokrajinskega in etnografskega značaja v enem oddelku, kateremu krajevno pripada njegovo delo, bodisi da je v privatni lasti ali pa da ga nudi v nakup. Vse prodajne slike, grafika in plastika ter mala obrt (keramika) bodo vidno označene z avtorjevim imenom, naslovom in ceno. Tu bo najlepša prilika, da se zainteresirajo posamezni ljubitelji dotičnih krajev, pa tudi vsi krajevni faktorji, občine, župnije, olepševalna društva, prosvetni in sokolski domovi, posojilnice in hranilnice za nakup te ali druge umetnine krajevnega sujeta.

Tujko-prometni svet je razposlal te dni ponovno apel vsem občanom in letoviščem Dravske banovine, da naroče za svoj kraj vedete,

Hranilnica Dravske banovine Celje - Ljubljana - Maribor

**Pupilarno varni denarni zavodi
Dravske banovine, ki tudi jamči
za vse njihove obveznosti z vsem
svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo. - - - Sprejemajo
vloge na knjižice in tekoči račun
z najvišjim obrestovanjem.
Dovoljujejo kredite, posredujejo
v vseh denarnih poslih!**

Najbolj varna naložba prihrankov!

panorame, krajevne propagandne slike, risbe, grafike, plastiko folklornega značaja itd., ki bodo tudi pozneje lahko služile ponovnim propagandnim namenom v državi in tujini kot dragocen dekor posameznim sejmim dvoranam, občinskimi in župnijskim pisarnam, prosvetnim domovom itd., ter uporabljene za barvaste reprodukcije kot prospekti, plakati in razglednice služile krajevni propagandi. S pozivom so prejele vse občine tudi točno listo naslovov vseh v poštev prihajajočih slovenskih umetnikov, v kolikor se javno udeležujejo.

25 let dušnega pastirstva

Slov. Bistrica, 25. julija.

V sredo je v Krčanjah na Koroškem med našimi neosvobojenimi brati in v krogu sorodnikov pel srebrno sv. mašo Urh Hafner, tinjski župnik, znani narodni borec izpred vojne in med vojno, ki pa se je ob politični razkosanosti po osvoboditvi umaknil iz političnega življenja.

Rojen je bil 1. julija 1882. v Krčanjah na Koroškem, enozadredno osnovno šolo je obiskoval v Krčanjah ter odšel na to na gimnazijo in v bogoslovje v Celovec. Novo mašo je pel 22. julija 1906. v domači fari v Krčanjah. Kot kaplan je pastirval in vzgajal naš narod v narodnem duhu pri Sv. Jakobu v Rožni dolini in v Pliberku. Pozneje je bil župnik v Melvičah, od tod je prišel na Ojstrico in l. 1926. na sedanje mesto v Tinje na Pohorju.

Vsa leta njegovega dušnega pastirstva pred in med vojno so bila leta preganjanja in trpljenja. Trpel je kot so trpeli vsi oni, ki so bili »P. v.«; imej je nešteto hišnih preiskav in bil med vojno nekaj časa celo zaprt kot srbofil. Kljub temu je vstal stalno v stikih z vodilnimi osebnostmi slovenskih nacionalistov in kot tak prirejal v župnišču tovariške sestanke. L. 1919., ko so pridle nemške tolpe tudi v Ojstrico, je komaj odnesel golo življenje. Avstrijsko vojaštvo je z zagrizenimi nemčurji iz okolice oropalo župnišče in cerkev, a kuharica je rešila kelih in monštranco, ter oboje zakopala na pokopališču.

Danes 26. t. m. bo obhajal obletnico v svoji župniji v Tinju med svojimi župljani. Zavednemu duhovniku želimo še mnogo srečnih in mirnih let službovanja v osvobojeni domovini!

Noseče matere morajo skušati vsako zateganje odpraviti z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Predstojniki univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo »Franz Josefovo« vodo, ker se lahko použije in se milo odpirajoči učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez neprijetnih stranskih pojavov. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

471

Razširitev »Počitniškega doma kraljice Marije« v proslavo kraljevega jubileja

Maribor, 25. julija.

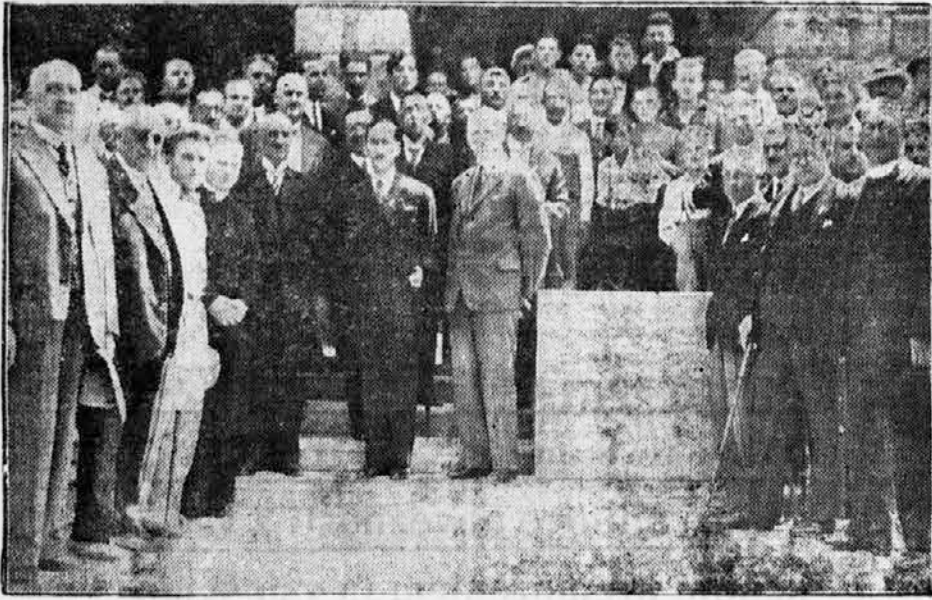
Odbor društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru je sklenil, da bo počastil proslavo desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra dne 17. avgusta t. l. na ta način, da bo razširil svojo napravo »Počitniški dom kraljice Marije« in postavil temelj za nov veliki objekt za celoletno vzdrževanje slabotnih otrok, namenjen kot preventorij za tuberkulozi podvržene otroke in gozdno šolo. V ta namen se je dne 23. t. m. vršil komisijonelen ogled posestva in okolice, katerega se je udeležil direktor drž. higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Ivo Pirc, inženir istega zavoda g. Guzelj, upravnik Zdravstvenega doma v Celju dr. Rebernik, zastopnika mestne občine mariborske dr. Wankmüller in ing. Černe, zastopnica Slov. ženskega društva v Mariboru gospa Ivanka Lipoldova, društveni podpredsednik upravnik Zdravstvenega doma v Mariboru dr. Vrtovec, namestnik društvene gospodarice šol. upravitelj Lukman in društveni tajnik, upravitelj Dimnik. Zo natančnem pregledu celega 75 oraloval obseznega posestva in ugotovitvi vetrovni razmer, je komisija izbrala več prostorov, ki bi prišli v poštev za veliko deloma zidano, deloma leseno poslopje, v katerem bo prostora za 100 otrok s spalnicami, prostozračnimi lopotni, dnevnimi prostori, veliko kuhinjo, shrambamj in vsemi potrebnimi stranskimi prostori in priključniki. Z zgradbo se namerava pričeti takoj, kakor bodo pripravljani načrti in urejeno, finansiranje zgradbe. Zgradba bo projektirana tako, da se bo, ako se bo izkazala potreba, lahko povečala na kapaciteto do 200 otrok. Poleg tega je komisija pregledala prostor na posestvu kjer se bo postavil kopalni bazen, ter ta prostor zakoličila, tako, da se bo pričelo z izkopom že prihodnji teden.

Došli gostje so občudovali že obstoječe naprave, ozoren red in se prepričali o dobri prehrani otrok ter skrbni negi in nadzoru. Zlasti jim je ugajalo dobro razpoloženje otrok in pripovedovanje o velikem apetu ter naraščanju njih teže kot posledice dobrega zraka in prehrane. Posebno pozornost so vzbujale gospodarske naprave, njive in vzorno obdelovan velikanški vrt, kakoršnega ne bi pričakovali v tem gorskem kraju.

Po končanem delu je pripravil odbor gostom mrzlo zakusko, pri kateri je pozdravil društveni podpredsednik došle goste, zahvalil se je pa za pozdrav šef drž. higijenskega zavoda iz Ljubljane dr. Ivo Pirc, ki je izrekel društvenemu odboru in članicam Slov. ženskega društva za njih trud, ki je kronan s tolikim uspehom, vse priznanje ter zagotovil svojo naklonjenost.

Spomenik Petru I. Velikemu Osvoboditelju

s prispevki iz žuljavih rok slovenskega kmetijskega delavnega ljudstva

Fo vzdanju spominske listine v podstavek spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju

Ljubljana, 25. julija.

Dopolodne ob 11. se je vršila v sejni dvorani na magistratu II. plenarna seja odbora za postavitve spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju. Na sejo so bili povabljeni: častno predsedstvo, 42 članov z banom dr. Marušičem na čelu, reprezentančni odbor, obstoječ iz 79 članov in izvršilni odbor 29 članov. Svojo odsotnost so opravičili minister inž. Dušan Serbec, nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, bivši minister dr. Niko Zupanič, podban dr. Pirkmayer, bivša ministra Anton Sušnik in Iv. Vesenjaj, bivša poslanca Karol Škulj in Franjo Zebot, dr. Andrej Karlin, dr. Anton Rogina, inž. Vinko Strgar, dr. Jakob Borke in dr. Danilo Majaron.

Med navzočimi so bili župan dr. Puc, brigadni general Popovič, knezoškof dr. Rožman, rektor dr. Šerko, bivši minister dr. Gosar, generalni ravnatelj TPD g. Skubec, predsednik Društva denarnih zavodov dr. Slokar, dvorna dama g. Franja Tavčarjeva, vladni svetnik dr. Mensinger, dr. Pippenbacher za sokolsko župo Ljubljana, tajnik Zveze industrijcev inž. Šuklje, načelnik Sancin, direktor realke dr. Lončar, direktor Srednje tehnične šole dr. Reisner, tajnik Delavske zbornice g. Uratnik, ravnatelj Zveze za tujski promet Pintar, g. Franc Gerželj za »Zvezo kmetijskih fantov in deklet« in »Kmetijsko prosveto« itd.

Sejo je otvoril predsednik izvrševalnega odbora inž. Bevc, ki je izjeto poročal o delu izvrševalnega odbora. Iz poročila posnemamo:

Delo, ki smo ga leta 1926, prevzeli, traja že peto leto in je pred ugodnim zaključkom. Kakor bi to hotel slučaj, se bo spomenik postavil ob 10letnici smrti velikega pokojnika, katerega večnemu in svetlemu spominu se je narod odločil s tem, da je zbral sredstva za postavitve njegovega spomenika. S tem je dokazana enodušna volja, ki ste jo manifestirali v prvem proglasu, da se da viden izraz ponosa in hvalečnosti naroda nad doseženimi, nepreklicnimi dejstvi osvobojenja in ujedinjenja. Spomenik, umetnina trajne vrednosti, delo sinu našega naroda, bo predstavljal ponos, hvalečnost, ljubezen, duševne in gnolne žrtve vse Slovenije, vseh in vsakogar in bo veljal najvišjemu v prvi etapi je doseženemu idealu, ki se ga gojili najslavnejši in najzaslužnejši naši možje in na katerem krepko gradi današnja generacija: osvobojenju in ujedinjenju; predvsem bo pa spomenik veljal prvemu in največjemu naših slavnih in zaslužnih mož: kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju. On je bil vodja, ki je z genijalno logiko in jekleno voljo uravnaval tok naše zgodovine iz tužnega rostva v dneve največjega narodnega ponosa, v dneve osvobojenja, v katerih nam je bilo usojeno, da vstanemo na rodni tleh kot gospodarji.

Iz poročila boste posneli, da je odkritje spomenika dokončno določeno na nedeljo 6. septembra. Ker bo to že po 10letnici smrti, ki bo 16. avgusta, smatra izvršilni odbor za potrebno, da Vas ob današnji svečanosti vlaganja spominske listine v podstavek spomenika prosim, da počastite 10letnico smrti prvega kralja našega rodu, prvega kralja, ki je čutil, delal in trpel za nas in z nami, s tem, da zakličete njegovemu spominu: Slava! (Klic: Slava!).

Inž. Bevc se je nato omejil na ugotovitve najvažnejših dejstev, ki so sledila kot zaključek mnogokrat trudopolnega in dolgotrajnega dela in prizadevanja. Uspeh nabiralne akcije za spomenik nazorno kaže stanje 20. t. m., po katerem je izvršilni odbor prejel: po blokkih 62.265 Din, od občin 68.611 Din, od društev 19.271 Din, od župnišč 844 Din, od hranilnic in posojilnic 9610 dinarjev, od industrije 20.935 Din, od raznih 146.123 Din. Skupno z obrestmi in raznimi računi je izvršilni odbor prejel 481.762 Din. Inž. Bevc je poudarjal, da je odbor v neugodnem času organiziral zbiralno akcijo in da so v svoji sodelovali v največji meri nepremožni sloji. Akcija je torej segla v najširše plasti naroda in je zato tudi uspešna. Ponosni smo, da moremo ob tej priliki to poudariti, ker sta vrednosti in značaj spomenika s tem prišla res do svojega pravega pomena.

Izdatkov je imel odbor 260.930 Din, tako da znaša gotovina še 260.930 Din.

Inž. Bevc je nato omenil, kako je prišlo do tega, da je odbor sklenil s kiparjem Dolinarjem pogodbo za spomenik, nakar je prešel na zaključke revizije poslovnega odbora po izvedenih banske uprave in mestnega načelstva. Revizija je ugotovila brezhibno in vzorno poslovanje.

Program odkritja, ki pa še ni izdelan, predvideva na predvečer slavnostno bakljado in razsvetljavo, dalje petje pred bansko upravo in pred magistratom. Ves ta zunanji aranžma prevzame mestna občina. V to svrhu se je že sestavil odbor.

Pri odkritju bo trg med magistratom rezerviran za člane častnega predsedstva, reprezentančnega in izvršilnega odbora, za vse darovalce, občine, predvsem pa za Nj. Vel. kralja, njegov dom in kraljevsko vlado. Na sporedu bodo govor z odkritjem, govor g. župana, ki bo prevzel spomenik v last in varstvo občine, morebitni govori dostojanstvenikov, polaganje vencev, sodelovanje gošč in pevcev.

Ob priliki odkritja se bo vršila tudi vojaška parada, za kar naprosi izvršilni odbor komando dravske divizije.

Inž. Bevc je končal svoje poročilo z ugotovitvijo, da je izvršilni odbor vse storil, da je mogel v izredno težavnih okoliščinah izpolniti nalogo, dano mu pred petimi leti.

Bivši prosvetni šef dr. Lončar je izrekel v imenu vseh navzočih najlepšo zahvalo odboru za njegovo požrtvovalno delo, nakar je inž. Bevc dal zborovalcem na vpogled spominsko listino iz kože, ki so jo po seji vložili v podstavek spomenika zunaj pred magistratom. Izvršilni odbor je dal izdelati poleg te listine še tri: eno iz kože podari Nj. Vel. kralju za njegov arhiv, ostali dve iz kartona pa prejmeta odbor in mestna občina.

Besedilo spominske listine

Po seji so vsi zborovalci odšli pred magistrat, kjer jim je predsednik inž. Bevc še enkrat prebral besedilo spominske listine. Glasi se:

Koncem 1. 1918. izvojevali so Slovenci svobodo, ko so zvezali svojo usodo z usodo Srbov in Hrvatov, borečih se prav tako za svobodo vseh, in jo položili v roke kralja Petra.

Izhajajoč iz ljudstva, živeč v njegovi sredi v radostnih in bridkih dneh in vodeč ga v neenaki borbi k zmagi, je kralj Peter simbol nesebičnega naroda, borečega se za svobodo, in svetel vzor, da se borec za svobodo ne sme ukloniti. Zmaga njegova je bila obenem zmaga Slovencev!

Iz hvalečnosti mu postavijo Slovenci 1. 1931. spomenik, ki ga je izklesal akademični kipar Lojze Dolinar.

Odbor za postavitve spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani.

Potok je izsušil in uničil ves žlahtni ribji zarod

Sava pri Litiji, 25. julija. V potoku Lešca, ki izvira pri št. Lambertu in se steka v Savo pod vasjo Sava, ima ribji lov zakupnik zastopnik drž. tožila dr. Munda iz Ljubljane. Kakor vsako leto, je tudi letos zakupnik spustil v potok večjo množico mladih žlahtnih postrvi in mren. Znano je ime ribolovnega paznika Spindlerja, ki je posvečal res vso pažnjo, da se je ribji zarod dobro razvijal in množil v bistrem potoku. Prejšnji teden pa je Juvanov France, ki ima pod Lešami svoja polja in njive, kratkotalo potok zgradil in napeljal vodo na svoje polje. Potok je popolnoma usahnil in ves ribji zarod je bil mahoma uničen.

Da se vsaj malo okoristijo okoličani z ribami, med katerimi je bilo mnogo velikih postrvi, je g. Spindler dovolil, da so jih iz struge pobrali, kmeta pa, ki je g. zakupniku napravil ogromno škodo, prijavil orožništvu, kateremu je v svoji zagovor mogel le navesti, da je vso vodo porabil na polju pač zaradi suše. Vendar to ne bo zadostna opravičila, kajti tudi prejšnja leta so v času suše spuščali vodo na njive, vendar samo toliko, da je ostalo v strugi potoka dovolj vode.

Jz Dravske banovine

d Nevarnost gozdnih požarov. Da se prepreči nevarnost gozdnih požarov, opozarjamo posestnike gozdov in vse občinstvo na lozadevne predpise zakona o gozdovih z dne 21. decembra 1929. V času suše in velikih vetrov je kuriti v gozdu sploh prepovedano, takisto zunaj gozda na razdaljo 50 metrov. Kdor kuri v gozdu radi posebnih varnostnih ukrepov (n. pr. radi zatiranja lubadarja), mora ogenj nadzirati in pred odhodom popolnoma pokasiti. Če zapazi kdo v gozdu ali ob gozdnem robu nepogasen in zapuščen ogenj, ga mora pogasiti. Posebej se opozarjajo izletniki, da mora kadilec vsako cigareto in vžgalico, preden jo odvrže, popolnoma ugasiti. Prestopki navedenih predpisov se po zakonu najstrožje kaznujejo.

d Člani Slovenskega planinskega društva se opozarjajo, da morajo vidirati od policijske oblasti oziroma pristojnega sreskega načelstva vse legitimacije, ako želijo, da imajo legitimacije veljavnost za turistovski obmejni promet z Avstrijo. Nevidirane članske izkaznice v obmejnem prometu niso več veljavne. Kdor se hoče v bodoče posluževati ugodnosti sporazuma o turistovskem obmejnem prometu z Avstrijo, mora dobiti na člansko legitimacijo vizum pristojnega upravnega oblastva, to je policije ali sreskega načelstva, v katerega službenem območju staneje imejitelj legitimacije. Vizumi se sedaj izdajajo zastoj (brez kolektivne).

d Specialne avto gume. Po naših informacijah so se pričele uvažati tudi v našo državo specialne pnevmatike za osebne in tovorne avtomobile ter avtobuse. Posebnost teh pnevmatik je v izredno močnih plasteh platna Protektor iz kaučuka pa se odlikuje po visoki elastičnosti, ki preprečuje pokanje in trganje gume ter omogoča obrabo kaučuka do samega platna. Te vrste pnevmatike pod imenom Super-tires izdeluje tvornica India Inchinnan. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo pa ima tvrdka Janko Zirovnik v Ljubljani, 1700a

d Primarij dr. Blumauer ne ordinira privatno do 17. avgusta 1931. 1691

d Hranilni in posojilni konzorcij, sedaj na Aleksandrovi c. 5, se preseli v sredo 29. julija v svojo novo zgradbo v Gajevi ulici (vzprednica Aleksandrovi cesti). 1695

d Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 420

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Dne 2. avgusta priredi Dvorska knjižnica na Borštnikovem trgu veselico z godbo, petjem in plesom. Ker bo ta prireditev v kolikor mogoče večjem obsegu, zato bomo objavili podrobnosti natančneje v teku prihodnjega tedna. Dvorska knjižnica.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 760,3, termometer 15,6, relativna vlaga 76%, tiho, oblačnost 3, v Mariboru je kazal barometer 759,2, termometer 15,8, relativna vlaga 84%, tiho, oblačnost 5. Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 26,9 (12,8), v Mariboru 22,8 (10,4), v Zagrebu 28,2 (15,3), v Beogradu 30,6 (15,5), v Sarajevu 26,3 (10,5), v Skoplju 27,2 (14,3). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ze v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobli in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

685 tovarna Jos. Reich.

Ljubljana

Nedelja, 26. julija 1931: Ana. Pravoslavni, 13. julija: Sab. arb. G.

Ponedeljek, 27. julija 1931: Pantaleon, m. Pravoslavni, 14. julija: Akila.

Nočno službo imata v nedeljo lekarni Sušnik na Marijinem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti, v ponedeljek pa Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

* Za vozovni promet zaprta Rimska cesta. Na Rimski cesti tlakujejo z drobnimi granitnimi kockami križišče Rimske ceste in Gorupove ulice oziroma Gradišča. Sprito močnega vozovnega prometa bi bilo prav umestno, da bi vso Rimsko cesto tlakovali.

* Preložitev električne napeljave iz Tacna v Šiško. Zaradi prihodnje gradnje tramvajске železnice prestavljajo droge, ki nosijo električno žico za razsvetljavo in pogon, dva do tri metre vstran od cestišča. Te dni prestavljajo droge na Celovski cesti blizu tramvajске remize. Po večini bod preložili napeljavo na nove droge.

* Dr. Leo Šavnik ne ordinira od 24. t. m. do 15. avgusta zaradi udeležbe na internacionalnem kongresu v Parizu.

* MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25771 1470

* Na angleški način pere in lika ovratnike, da se kravata lahko zaveže — kemično čisti obleke Šimene, Ljubljana, Kolodvorska ul. 8.

* Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

* Izvršujem gozjerje, smučarje itd. Sprejemam čevlje v barvanje Škraba Frane, Ljubljana, Novi trg — Turjaški št. 2. 1442

* Vse barve, lake, firnež najceneje pri Mustrac, Gosposvetska cesta 12. 1480

* Obleke najnovejšega kroja pri »Gentlemen« Miklošičeva 18. Angleško blago v zalogi. — 1498

* Hudi nočni razgrajaci. Policiji je bilo prijavljeno, da so pred kratkim ponoči vprizorili ponočnjaki pred stanovanjem magistratnega uradnika Engelberta Gostiše v Vrhovčevi ulici 1, velik kralval. Ponočnjaki so huronsko vpili in pričeli nato še razgrajati. G. Gostiša je odprl okno in pozval ponočnjake naj utihnejo. Ti pa so pričeli metati kamenje v prvo nadstropje in pri tem razbili šipo in 50 Din vredno vazo. Politija naj take razgrajace eksemplarno kaznuje.

* Dentist Palovec, Kongresni trg 14, sprejema od 20. t. m. do 1. septembra samo od 8. do 13. ure. 1085

* En »P A N« nadomešča 24 drugih ovratnikov. 1629

Dr. Leo Šavnik, specialist za ženske bolezni in porodu — od 24. julija do 15. avg. ne ordinira. 1688

Specijalist za zobne in ustne bolezni

Dr. Logar Francé

sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana

ne ordinira od 27. julija do 24. avg. 1704

Zobni zdravnik
Dr. Ivan Oblak
ne ordinira do 23. avgusta 1698

* Neprijeten nočni obisk. Včeraj okrog 3. ure zjutraj se je neznan storilec, z očitnim namenom tatvine, splazil pod okno uradnice Roze N. stanujoče na Vodovodni cesti. N., ki je imela okno odprto, se je neznanca zelo prestrašila in začela klicati na pomoč. Neznanec je nato pobegnil v temno noč, zjutraj pa je našla N. pod oknom nakopičene več opeke. Za neznanim storilcem poizveduje policija.

* Tatvina ure. Zidarškemu delavcu Antonu Dragarju iz Ihana, je bila na novi stavbi Tomazičeve hiše na Dunajski cesti ukradena 300 Din vredno ura z verižico. Za neznanim storilcem poizveduje policija.

V poletni vročini kuhajte s plinom!

Kuhinja ostane hladna, ne nadlegujejo Vas muhe, kuha se prijetno in poceni

* Tatvina obleke pri kopanju. Zadnje dni se je kopal v Savi pri tržičkem mostu nad Kranjem tesarski pomočnik Albin Križnik. Med kopanjem mu je bila ukradena vsa obleka s čevlji, razen srajce. Križnik si je moral obleko izposoditi, da je mogel nazaj v Ljubljano. V petek pa je Križnik pred glavnim kolodvorom nenadoma opazil neznanca, ki je bil oblečen v njegovo obleko. Križnik je takoj stopil do bližnjega stražnika in pojasnil svojo zadevo. Stražnik je mladega neznanca takoj aretiral. Bil je to 25-letni samski šofer France P. doma iz Solkana, ki je takoj priznal tatvino in izpovedal, da je svojo obleko, ki je bila vsa raztrgana pustil v nekem skednju blizu ceste, ki vodi proti Tržiču. P je moral v zapor.

* Poskušen samomor. 38-letna zasebnica Ivana K. iz Vevč si je pogнала v petek okrog 19. ure kroglo iz samokresa v prsa tik nad srcem. Samomorilka je bila že dalje časa potrtja in je končno sklenila končati življenje. Ko je slišala korake delavcev za seboj, je s kroglo v telesu odhitela nazaj proti Vevčam in povedala svojemu bratu, kaj je storila. Obupanko so nato prepeljali v Ljubljano v bolnišnico, kjer so je operirali.

Kranj

Kino Talija Kranj predvaja v nedeljo 2. julija ob 5., 7. in 9. uri prvi 100 odstotni govoreči nemški film Harry Piel »On ali Ja«, senzacionalni pustolovni zvočni film lov za življenje.

Zanimiv jubilej. Letos je preteklo 50 let, odkar je bila v Kranju prva tombola, ki je bila obenem prva tombola na bivšem Kranjskem. Gasilska tombola je postala tako tradicionalna, da se zanimajo zanjo vsa Gorenjska, Ljubljana in še drugi deli naše banovine. Prva leta je bil glavni dobiček ovca ali voz drv, pozneje oprava, lansko leto celo mali avtomobil za dve osebi. Letošnja tombola pa bo gotovo najslavnejša prireditev te vrste v vsej državi. Glavni dobiček bo 5 sedežni Cheurolet-avtomobil, ki je vreden 54.000 Din. Zelo lepa je tudi moderna spalna oprava, delo mizarja Pollaka. Razen tega je še 500 drugih lepih dobitkov. Vsi glavni dobitki so razdeljeni v posebnem paviljonu na Glavnem trgu. Tablice stanejo v predprodaji 4 Din, na dan tombole pa 5 Din. Nihče naj ne pozabi, da se tombola vrši že danes teden, v nedeljo 2. avgusta.

Gradbena sezona. Velika gospodarska kriza, ki vlada na vseh področjih, se čuti letos zlasti pri zidanju novih poslopij. Dočim se je prejšnja leta gradilo na vseh koncih mesta, da so rasle hiše kakor gobe po dežju, se letos vsak pošteno premisli, predno začne z novo hišo. Pač pa je hvalevredno dejstvo, da so hišni posestniki začeli pridno prenavljati in beliti poslopja. S tem se bo zunanje lice mesta gotovo dosti izboljšalo. V kratkem bodo dobile naše ulice nova imena.

INDIA SUPER TYRE

1700 IZVRSTNA
A U T O P N E U M A T I K A

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO:
J. ŽIROVNIK, LJUBLJANA

Tavčarjeva ulica 6 — Telefon 33-77

ZASTOPSTVA IN ZALOGE TUDI:

„DESA“ — MARIBOR

Trg svobode št. 6 — Tel. 28-50

MOTORIMPORT CIE — CELJE

Kralja Petra cesta 29

Obletnica Galerij Nj. Vis. kraljeviča Andreia v Pokljuški luknji

Zavetišče naših pradedov

Gorje, 26. julija.

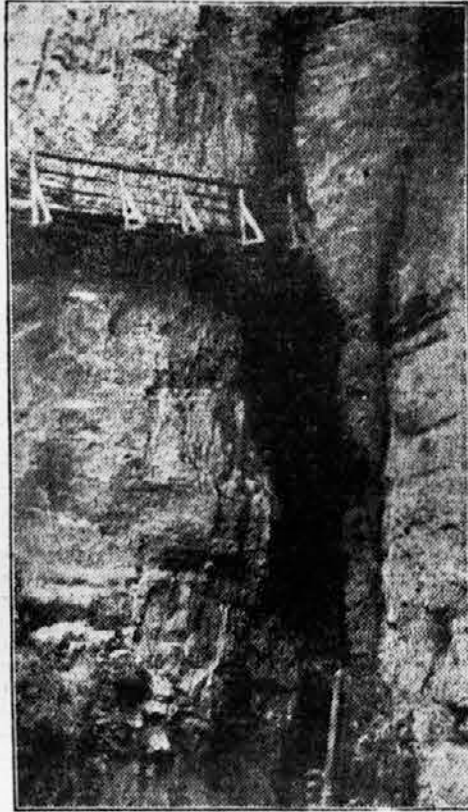
Pred letom osorej so kresovi naznanili dan zgodovinske važnosti za Gorje: otvorili so v Pokljuški luknji galerije Nj. Vis. kraljeviča Andreia. Od blizu in daleč so prihiteli pogledat prijatelji prirodnih krasot Pokluške luknje. Vrtee, Preras in galerije. Pri odkritju spominke plošče je predsednik planinskega društva v izbranih besedah opozarjal zbrane planince na lepoto kraja, nakar se je množica odzvala z vzkliki na čast Nj. Vis. kralju in kraljevskemu domu. Pevec so zapeli in godba je zaigrala državno himno. Plošča, pritrjena na skalo, bo ostala v trajen spomin nam in našim potomcem, planinska podružnica je pa s tem postavila temelj, na katerega bo s ponosom zidala svojo bodočnost.

S temi galerijami je odprta najbližja pot preko Pokljuke na prekrasni Mrzli studenec pod Triglavom. Pot ni težka, pelje po lepem gozdu skozi Pokljuko (tako imenovani Graben) in se končuje na glavni cesti pred Mrzlim studencem. Pot je markirana z Bleda (trikot z belo piko) in Podhoma skozi Pokluško luknjo, dalje skozi štiri prekrasne Vrtee. V tretjem Vrtecu se nahajajo galerije, na koncu teh pa je prehod skozi skalnato duplino (preras). Vrtee so obdani krog in krog z navpičnimi skalami in naravnimi oboki ter mostovi.

Pokljuška luknja se posebno odlikuje po znani prižnici, kjer je baje Primož Trubar razlagal gorjanskim kmetom svojo luteransko vero. Tudi je imelo v Pokljuški luknji bivše nemško planinsko društvo sestanke in društvene seje.

2. avgusta bo planinska podružnica praznovala obletnico otvoritve galerij. Ob tej priliki bo priredila v Pokljuški luknji, v tem roman-

tičnem zavetišču naših pradedov veliko, planinsko veselico. Na ta dan so vabljeni vsi prijatelji prirode, da si ogledajo lepote Pokljuške luknje in nje okolice

Galerije v Pokljuški luknji

Pred 25 letnico Sokola v Škofji Loki

Ob važnem mejniku sokolskega dela

Ljubezen do svojega naroda in jezika je dvignila našo mladino, da je zanesla nesmrtno idejo ustanovitelja Sokolstva, dr. Tyrša na slovanški jug. Z navdušenjem so se ustanovljala po naši zemlji Sokolska društva kot čuvarji, braniki in nacionalni preporoditelji.

Škofjeloški Sokol je bil vreden drug svojim sokolskim bratom, čim je 2. februarja leta 1906. položil temelje svoji organizaciji. Spočetka pičila četvorica br. Sinka, dr. Januarja, Zihlerja in Blaznika je našla močno oporo v Stari Loki pri bratu Dolencu st., ki se je z mladeniškim ognjem in zaupanjem poprijel sokolskega dela. Prvi odbor s starostom dr. Zakrajščekom na čelu je imel težko nalogo, da iz dobre volje sokolskih članov nekaj ustvari. Križi in težave, zapreke in pa nasprotstva niso omalodušili odbora, ki je brž poskrbel za pripravno lopo ob Sori, da se je lahko pričelo s telovadbo. Br. Bojan Drenik, kot prvi vaditelj z zadovoljstvom gotavlja da so bili vsi takratni telovadniki od delki »lepega vedenja, marljivi, ubogljivi, ukaželjni in vztrajni«.

Težišče novega društvenega delovanja je bilo tudi pozneje vsa leta v telovadnici, ki je opajala mlade ljudi s sokolskim evangelijem, kovala odlične značaje in pošiljala v svet boritelje za nezlomljivo idejo Sokola. Nešteta je vrsta sodelavcev — kdo bi jih mogel prav po

Starosta brat Franc Dolenc st.

zaslugi v teh kratkih spominskih dnevih očitati? Načelnika Višnerja je zamenjal brat Pristoi, mednarodni telovadec, ki se je umaknil Avstriji z begom v Ameriko. Pri Clevelandu je našel smrt v valovih jezera... Sledijo v vodstvu telovadbe br. Gašperlin, Potočnik, R. Zihlerl, Pangeršič, Hafner in sedaj brat Horvat.

Staroste so se v Sokolu le malo izmenjavali. Le štiri imena so, ki jih izgovarja vsak član društva s hvaležnostjo in priznanjem. Prvega starosta dr. Zakrajščeka je odzvel Maribor. Poprijel je nato dolgoletni starosta, navdušeni in kremeniti učitelj brat Slavko Flis. Tretji starosta je bil sedanji ravnatelj Mestne hranilnice brat Avgust Nadilo. Po zopetnem starostovanju brata Flisa stopi na krmilo Sokola veleindustrijec brat Dolenc Franc st., popularen sokolski brat širom jugoslovanske zemlje, nezlomljiv sokolski borec, vztrajen do skrajnosti: stebber, da malo takih! Vsa predvojnina leta je bil Sokolu podstarosta; sedaj pa je enajst let starosta. Torej polnih 25 let v prvih vrstah nacionalnega pokreta!

Podstarosta Dolenca je izmenjal trgovec br. Zihlerl Rudolf, ob katerega spominu se še danes orosi oko slehernega Sokola. Poln življenja, načrtov, misli in neutrudljivega gibanja na vseh tistiških javnost je legel v prerani grob na Je-

Načelnik brat Horvat

perci pri strašni avtomobilski katastrofi. Bratu Rudolfu večna slava! Odslej dobimo kot podstarosta sreskega prosvetnega referenta brata Vinka Zahrastnika, dolgoletnega tajnika društva in vsega zaupanja vrednega brata. Prvi je bil, da prinese bratsko ljubav ob plebiscitu onim — onkraj Karavank.

Peto leto po ustanovitvi Sokola je razvilo društvo svoj prapor. Le tri leta je plapolal simbol sokolskega bratstva, ko je avstrijska vlada dne 29. julija 1914. ustavila nadaljno delovanje društva.

Oktober leta 1918. je hitro zbral stare prijatelje Sokolstva. Škofja Loka že sodeluje pri narodni manifestaciji v Ljubljani. V novi domovini je pričel Sokol vsestransko razvijati svojo delavnost. Odslej so se ustanovljali, potrebe so se večale. Društvo ima prosvetni, veselilni, narodno-obrambni, socialni, zdravstveni, smučarski, dramatični in nogometni odsek, ne ra-

čunajoč pridnega dela v knjižnici, orkestru, pri pevcih in tamburaših.

Epohalen pojav zase je gradnja Sokolskega doma, ki je bil slavnostno otvorjen leta 1922. Žrtve članstva se nikjer ne zrcalijo tako jasno, kot vprav na tem polju. Danes je škofjeloški Sokol, kljub instalaciji kina bremen prost.

Slavnostne akademije, gledališke predstave, javni nastopi, tekme, družabne prireditve vseh vrst se vrše sedaj skoro vsako leto — Sokol je škofji Loki osrednja kulturna gibalna sila visoke vrednote.

Vsak bo razumel, da hoče škofjeloški Sokol danes teden, ko pohite društva in čete na zgodovinska tla Loke, čim najlepše, praznovati svoj jubilej. Bratje in sestre so iz dneva v dan v Domu; neprekinjeno delo telovadnice, raznih odsekov in odborov nam jamčijo, da bosta 1. in 2. avgust to domnevo sijajno znova potrdila.

Sokolu v Škofji Loki, želimo ob 25-letnici še veliko častnih in solnčnih dni.

»Jugoslovanovo« družabno potovanje v Pariz

Ljubljana, 25. julija.

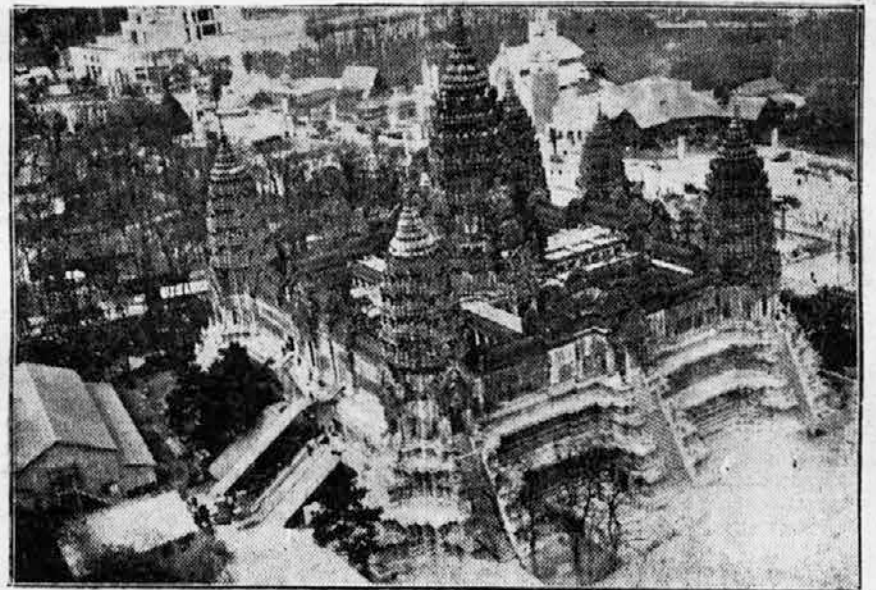
Rok za prijave za »Jugoslovanovo« družabno potovanje na mednarodno kolonijalno razstavo v Pariz od 10. do 19. avgusta podaljšujemo do 29. t. m. Program potovanja je bil objavljen v »Jugoslovanu« 16. t. m. Kakor znano, dobe udeleženci našega družabnega potovanja znatne popuste, in to na železnicah, v hotelih, pri vidiranju potnih listov itd., tako da jih stane vožnja z brzovlakom od Jesenic do Pariza in nazaj do Jesenic, stanovanje in hrana v prvorazrednih hotelih, tip »Hotel Francija«, oz. v dobrih hotelih, tip »Hotel Baudin«, vožnja s postaje v hotel obenem s prtljago in obratno, ogled Pariza po programu, ki smo ga objavili, izleti, vodniki, napitnine, legitimacije, viziranje potnega lista itd.

za naročnike v III. razredu 2950 Din
za druge v III. razredu 3000 Din

za naročnike v II. razredu 3900 Din
za druge v II. razredu 3950 Din

Vozno karto od svojega kraja do Jesenic in obratno si nabavi vsak udeleženec sam. Popust na naših železnicah znaša 50% s posebno legitimacijo, ki bo pravočasno dostavljena vsakemu prijavljenemu udeležencu na naslov, ki ga bo prijavil.

Ponovno vabimo vse one, ki se nameravajo udeležiti našega prvega družabnega potovanja v Pariz, da se nam javijo najkasneje do 29. t. m. Do tega časa si mora vsak udeleženec nabaviti potni list, ki naj ga nam pošlje tudi do navedenega roka, da preskrbimo avstrijski, žvičarski in francoski vizum. Ker je čas kratek, naj interesi blagovolijo pohiteti s prijavi. Vse informacije ustno in pismeno daje uredništvo »Jugoslovan«, kakor naj se tudi naslove prijave. Uredništvo »Jugoslovan«.

Indokitajski del mednarodne kolonijalne razstave v Parizu

31 učiteljic in učiteljev v tečaju za ročna dela in radio-amaterstvo

Ljubljana, 24. julija.

Te dni je bil tvorjen na tehniški srednji šoli v Ljubljani tečaj za rokotvorni pouk, ki ima namen usposobiti učiteljstvo v raznih ročnih spretnostih. Šola današnje dobe pač zahteva, da pouk združuje teoretično s praktičnim; o čemer učenci slišijo, to naj tudi oblikujejo, sami ustvarijo in izdelajo.

Letošnji tečaj obiskuje 31 učiteljev in učiteljic iz raznih krajev Dravske banovine, čeprav se sličen tečaj vrši tudi v Mariboru. Spored tečaja je izvanredno skrbno izbran in pa tako raznolik, da se sam po sebi kaže na široke sposobnosti ravnatelja meščanske šole v Spodnji Šiški g. Alojzija Novaka, ki vodi letošnje počitnice sedmič tak tečaj.

Poleg ravnatelja g. Alojzija Novaka, ki uči pletarstvo, poučujeta strok, učitelj g. Adolf Dolak lesno-kovinsko stroko in g. Franc Uršič, pletarstvo. Zaradi hude julijske vročine je pouk urejen tako, da se dela od 7. do 11. in od 15. do 18. V ponedeljkih, sredo in petkih se neha že ob 17., ker gredo tečajniki pozneje v poslopje I. drž. realne gimnazije (realke) k radio amaterskim delom.

Radijski tečaj, ki ga poseča prostovoljno tudi mnogo učiteljev-natečajnikov, vodi prof. Andree. Ta tečaj je razdeljen v teoretični, praktični in propagandni del. Udeleženci se po 5 ur tedensko seznanjajo z osnovami in vedo radijskega nauka. Izdelujejo se enostavni defektor-ski aparati. Dela se v fizikalnem kabinetu.

Rokotvorni tečaj traja mesec dni. Kakor pretekla leta, bo tudi letos izšla iz šole skupina učiteljstva, ki bo znala koristno in vzpodbujajoče izrabiti pridobljene zmožnosti v svojih učnih krajih. G. ravnatelju Novaku in vsem

njegovim sodelavcem pa bodo lepi uspehi možno okrepilo za smotro, ki so jih odlični šolniki že dosedaj izvrstno uveljavili.

Strašen vihar in toča v Dalmaciji

Vihar odnašal strehe in dimnike. — Uničeni skoraj vsi nasadi oljke. — Škoda je ogromna.

Velaluka na otoku Korčuli, 22. jul.

Zadnji terek je doletela mesto Velaluka velika nesreča, ki je radi siromaštva tega mesta katastrofalna. Po veliki suši, ki je grozila da uniči vse, kar premore ta kraj, v prvi vrsti vinograde in oljke, se je nocoj stemnilo in kar se je ušla ploha in nastal je velik vihar.

Mnoga ribiške ladje, ki so se vračale iz nočnega ribjega lova so z največjo silo prispelje v pristanišče. Morje je bucalo, plat zvona je opozarjal na veliko nevarnost. Veliki plohi, burji se je pridružila še toča in ljudstvo je s strahom pričakovalo, da jim uniči neurje še ono bore malo, kar ima. Vihar je odnašal opako, odnašal strehe, ruval orjaška drevesa, toča pa je uničevala pridelke. Sreča v nesreči je bila, da je padala toča med ploho. Neurje je trajalo le dobre pol ure, a je prizadajala mnogo škode. Na lice mesta je došel zastopnik sreskega načelstva iz Korčule, ki je ocenil škodo. Prvo pomoč je nudila učiteljska kolonija, kjer je zbralo jugoslovansko učiteljstvo, ki letuje, za najsiromašnejše od siromašnih. (Od našega poročevalca iz Velaluke.)

Murska Sobota

Smrad. Zdaj v vročih poletnih dneh, ko klovek komaj čaka večernega hladu in čistega zraka, se širi v severnem delu mesta od Benkove tovarne neznošen smrad, po gnilih žival-skih odpadkih.

Maribor

m Nastop novega predstojnika mestne policije. Včeraj je prispel iz Celja v Maribor novi predstojnik mestne policije, policijski svetnik g. Alojzij Geržinič in prevzel uradne posle.

m **Lajtersberg**. Z odlokom ministrstva je bila občina Lajtersberg že davno prekrščena v Kosače. Po istem odloku je tudi prepovedano uporabljati še nadalje staro, umetno po pokojni Avstriji uvedeno ime. Skrajni čas bi tedaj bil, da bi pričela upoštevati to dejstvo tudi Opekarna Lajtersberg in bi se prekrstila v Opekarno Kosače. Prav tako naj odstrani napise Lajtersberg tudi s svojih motornih vozil.

m **Zakon o državnem prometnem osebju**. Železničarje in druge interese opozorjamo, da se dobi v naši upravi na Aleksandrovi cesti št. 24 novi »Zakon o državnem prometnem osebju« s stvarnim kazalom. Zvezek obsega 134 strani in stane samo 14 Din.

m **40-letnica poroke**. Danes praznujeta 40-letnico poroke vpokojeni nadučitelj Janko Koderman in njegova žena Marija roj. Lešnikova. Na mnoga leta!

Oblike moške, otroške, čevlji, nogavice, solidno pri JAKOBU LAHU, Maribor. 1182

m **Izdelovanje vsakovrstnih košar, sit žitnih mrež ter ostale suhe robe: J. Antloga, Maribor.** Trg svobode 1. 1554

m **Pijte original »CHABESO«.** 1114

m **Kje bi se preskrbel s spiritom in kisom za vlaganje? Samo pri tvrdki Jakob Perhavec, Gosposka ulica 9.** 1492

m **Odpovedana nogometna tekma**. Nogometna tekma med ISSK Mariborom in SK Železničarjem napovedana za 18. uro danes, je odpovedana. Pač pa bo ob 16:30 na igrišču SK Železničarja tekma med SK Železničarjem in SK Svoboda 1.

LUNA MARIBOR nogavice vseh vrst. m **Najdeno truplo utopljenca**. V nekem rokavu Drave pri Slovenji vasi so v terek našli že razpadajoče truplo mladeniča, oblečenega v hlače in srjaco. V blačnem žepu so našli nekaj jugoslovanskega in avstrijskega drobiža ter vizitko z imenom Ervin Motzer. Kakor smo svoječasno poročali, je Motzer utonil dne 24. junija pri preizkušnji novega motornega čolna na Dravi pod državnim mostom. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico v Hajdini pri Ptuj, kjer so ga pokopali.

Klobuke, perilo, kravate nudi ugodno JAKOB LAH, Maribor. 1184

m **Dve podjetni ženi**. V petek zvečer sta delavca žena Marija K. in čevljarjeva žena Marija Z. popivali z avstrijskimi železničarji v neki gostilni na Aleksandrovi cesti. Ko so ti odšli, sta prisedli k neki drugi družbi, ki pa ju ni hotela sprejeti, zato je Marija K. vzela z mize pol litra vina in ga odnesla k svoji. Ker je gostilničarka intervenirala, ji je Marija Z. dala zaušnico; zaradi tega je nastal še pretep. Obe ženski so vrgli na cesto, tam pa so opazili, da je Marija K. ukradla tudi 3 kozarce. Izročeni bosta sodišču.

Celje

* **Seja okoliške občinske uprave**. V petek zvečer ob 20. se je vršila kratka seja okoliške občinske uprave. Zupan g. Mihelčič je sejo otvoril in vodil. Po odobritvi zapisnika zadnje seje se je soglasno sklenilo, da se okoliška občina prijavi kot interesent za razdelitev veleposestniških gozdov v smislu zakona o likvidaciji agrarne reforme. V domovinsko zvezo se sprejmejo tovarniški predelavci Rajšek Jakob iz Gaberja, delavec Dimec Anton z Brega, delavka Dornik Marija iz Gaberja, oskrbnik Zidanšek Jakob iz Medloga, tesar Skore Aleksander z Dobrove, Stefanija ter Antonija Kavčičeva iz Gaberja, Margelji Franc iz Zavodne, posestnik Lajler iz Lisc, posestnik Podergajc Jožef Za gradom, delavec Kresnik Alojzij iz Gaberja ter uradni sluga Otorepec Ivan iz Gaberja. Trem proročnikom se sprejme odkloni, trem pa se zagotovi, da si zamorejo pridobiti državljanstvo. Na mesto pokojnega občinskega odbornika g. Pograjca se izvoli kot občinski blagajnik podžupan g. Kukovec Vinko. Materinskemu domu v Beogradu se nakloni podpora 100 Din. V odbor ekspanzije OUZD občina ne bo poslala zastopnika, ker so iz vrst občinskih odbornikov itak že trije gospodje v tem odboru. Občinski odbornik g. Brumen predlaga, da naj občina nabavi prepotraben škropilni voz. Zadeva se odstopi finančnemu odseku. Otroški vrtec ter občinska hiša v Gaberju se bosta temeljito popravila. Ob 21:30 je bila seja končana.

* **Nogomet**. Danes ob 17:30 bo na Glaziji prijateljska nogometna tekma med ZS Heranesom ter SK Celjem. ZSK Hermes gostuje mesto mariborskega Rapida, ki bi bil moral danes igrati v Celju.

* **Nezgode**. 9-letno Goršek Terezijo iz Nove cerkve je njena sestra pri košnji ranila s koso na desni nogi in ji presekalala peto. — 8-letnega najmlajšega sina Speguja Ivana v Britanih aelih pri Grižah; mlatilni stroj pograbil za desno roko in jo hudo poškodoval. — V Stranicaiah je padla 4-letna posestnikova hčerka Laznik Marija po stopnicah in si zlomila levo nogo. — Z voza je padel 70-letni občinski revež Repišek Jože in si zlomil levo nogo. — V Šostanju je v svojem no-rem stanovanju na gladkem parketu padla tovarnarjeva soproga g. Woschnagg Hermina in si zlomila desno roko. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v javni bolnici.

* **Najdba**. Na veselici ob priliki sokolskega zleta se je našla ženska kopalna obleka zelene in modre barve. Dobi se na policiji.

* **Radi suma tatvine** je bil aretiran 45-letni delavec Kandorfer Ivan iz Pilštana. Pri njem so našli 460 Din gotovine, o katerih je trdil, da jih je zaslužil v Pilštanju, tamošnje orožništvo pa je sporočilo, da o njem niesar ne ve. Nato je Kandorfer trdil, da je zaslužil denar s prodajo črešenj. Kdor bi bil morebiti oškodovan, naj to javi celjski policiji.

* **Sleparija s srečko**. V kolodvorski restavraciji je neki neznanec plačal svoj zapitek s staro srečko gasilnega društva v Cerkljah pri Kranju iz leta 1928, ki je zelo slična 100-dinarskemu bankovcu. Sleparijo so opazili šele po odhodu neznanca.

Roparja napadla posestnika in zažgala kozolec, hlev in hišo

Napadeni Bertl ima 10 hudih ran -- Posestnik trpi veliko škodo

Guštanj, 24. julija 1931.
Na posestvu g. Mihe Hvomka v Selah pri Slovenjgradu je bil v noči od 22. na 23. t. m. napaden posestnikov svak Bertl, in sicer v svoji sobi. Napadla sta ga dva napadala, tako da je zadobil od enega 10 težjih ran in se je moral podvreči zdravniku v oskrbo. Med klicanjem na pomoč je prihitel še drugi, ki je med tem časom kradel, in sta skupno zbežala. Med

potoma pa sta zažgala kozolec, od katerega se je ogeuj bliskovito razširil na hlev in eno stanovanjsko hišo. Utegnili so rešiti le živino in nekaj iz stanovanjske hiše, vse drugo je zgorelo.

Reševalna dela so tam zelo otežkočena, ker je malo vode. Ob 4. zjutraj so bili že na licu mesta orožniki, ki pridno poizvedujejo za storilci. Z zavarovalnico bo škoda le delno krita.

Nova šola, imenovana po Nj. Vis. princu Andreju

Novo mesto, 25. julija.
Novo šolo zidajo na Malem Slatniku pri Novem mestu po zaslugi tamošnjega krajevnega šolskega sveta. Šolsko poslopje bo stalo ob državni cesti na zemljišču g. Mikeca. Stavba, ki jo gradi zidarsko podjetje Vrhovnik Valentin, bo samo visoko-prtilična, bo pa zato najmodernejše zgrajena. V njej bodo tudi stanovanja za učitelje in šolskega slugo. Ob poslojpu bo tudi šolsko igrišče in prostor za telovadbo. Stroški za gradnjo tega šolskega poslopja so preračunani na Din 542.998.—. Šola naj bi se imenovala, kakor je zaprosil krajevni šolski svet na Malem Slatniku pri prosvetnem ministrstvu, po Nj. Vis. princu Andreju. Mali Slatnik, kakor vidimo, zelo napreduje in k napredku ga je takorekoč prisilila potreba, da otrokom ne bo treba več eno uro daleč hoditi v Šmihel v šolo.

Revež s tisočaki, ki je skrivnost svojega bogastva odnesel v grob

Celje, 25. julija.
O pokojnem občinskem revežu Verdevu, o katerem smrtni nesreči smo včeraj poročali, se je po njegovi smrti dognalo, da mož ni bil ravnoreven. Na njegovem domu so našli v nekem zavrtku nekaj tisočakov, ravno tako pa v bolnici, ko so ga preoblekli. Tik pred svojo smrtjo je Verdev hotel napr viti še oporoko, češ, da a še nekeje skrit denar, pa je bilo že prepozno, ker je izdihnil.

Novo mesto

Sprememba posesti. Novomeški dentist g. Filip Ogrič je na prostovoljni javni dražbi kupil enonadstropno stanovanjsko hišo, last pokojne gospe Ane Vodnik.

Streliška družina v Novem mestu ima streljanje na vojaškem strelišču vsako nedeljo in praznik, in sicer od 7. do 10. ter popoldne od 16. in 19. Na strelišču se sprejemajo tudi novi člani.

Vina dosti — in poceni je letos na Dolenjskem. Naši vinogradniki ga imajo toliko, da ne vedo, kam z njim, zato ga prodajajo že po sramotno nizkih cenah in sicer po 2, 3 do 4 Din liter. Marsikateri pa si je izposloval dovoljenje, da sme točiti vino pod »vejičco«. Da je to huda konkurenca za gostilničarje, je razumljivo.

Na novomeškem okrožnem sodišču trajajo dopusti od 15. julija do 25. avgusta.

Srebrni mašniški jubilej je obhajal v sredo 22. julija v tukajšnji kapteljski cerkvi pri oltarju, kjer je leta 1906. daroval novo mašo, g. P. Valerijan Učak, prijor in komtur križniškega reda v Ljubljani.

Na palači novomeškega okrož. sodišča se te dni vršijo razna zidarska ter pleskarska dela. S temi deli bo stavba zunaj in znotraj vsa prenovljena.

Vitanje

Zastoj v lesni trgovini pri nas še vedno traja in je čedalje hušji. Pričakovali so naši lesni industriji zastoj zboljšanja v sedanji poletni sezoni, ker se je navadno v tem času vedno največ lesa iz naše Pohorske doline odvozilo, a so se bridko varali. Bodiš po rezanem, bodiš po tesanem lesu ni skoro nikakega povpraševanja, in če kdo kaj proda, mora prodati po smešno nizkih cenah. Edino smrekovo lubje gre v denar, a tudi to po tlačeni ceni. Tu in v okolišju je nad 20 žag, ki se pečajo z rezanjem lesa, a večina teh ne obratuje, ker ni odjemalcev za les, ki je glavni vir dohodkov prebivalstva naše Pohorske doline.

Naše Sokolsko društvo je priredilo v soboto 19. t. m. zvečer v društveni dvorani dvojje gledišnih iger, ki sta obe prav dobro uspeli. Tudi obisk predstavlja je bil zadovoljivo. Obe igri sta se v nedeljo popoldne ponovili. Sploh se naše Sokolsko društvo pridno giblje in uspešno koraka po svoji začetni poti.

Pri delu se je ponesrečil v tukajšnji fužini zaposleni kovaški pomočnik Anton Kržišnik dne 18. t. m. Ko je koval na nakovalu žarečo železo, mu je odletel kos istega na dlan desne roke in mu povzročil občutno rano. Kržišnik je moral v celjsko bolnico.

Tropa eiganov se je pojavila 20. t. m. v Stranicaiah. Cigani, šestnajst jih je bilo, so bili namenjeni v Vitanje, a jih je tukajšnja orožniška patrila pregnala do meje svojega rajona in tako preprečila njihov dohod v Vitanje.

Zivinski in kramarski sejm, ki je bil v Vitanju 20. t. m., je uspel. Zivine so prignali kmetje rekordno število na sejmišče, a tudi kramarji so prišli v večjem številu. Okolt pol dne pa je močna nevihta z nalivom napravila nepričakovan hiter konec sejmu, ki je bil tedaj v polnem razmahu. Kupcev za živino je bilo precej in je bilo za izvoz v Italijo kupljenih 14 komadov pri dokaj ugodnih cenah. Tudi ovac je bilo precejšnje število prodanih.

Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je priredilo pred kratkim uspešno veselico. Odbor društva se zahvaljuje vsem posetnikom, osobito pa še darovalcem prekrasnih dobrotkov za are-

Celjski peki zaradi navijanja cen drugič pred sodniki

Celje, 25. julija.
V petek dopoldne se je na okrožnem sodišču začela razprava proti vsem pekom iz Celja in okolice. Kakor znano so bili peki pri svoječasni razpravi oproščeni. Tedaj so bili obtoženi radi prestopka maksimalnih cen.

Tokrat pa obtoženi radi navijanja cen. Razprava je bila odložena na nedoločen čas, da se sodišče prepriča o zagovoru pekov, da pri pravilni kalkulaciji ni mogoče govoriti o navijanju cen.

Trbovlje

Zadruga rudarski dom v Trbovljah sklicuje za dne 9. avgusta 1931 izredni občni zbor s temle dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. Nadomestne volitve odstopivšega načelstva; 3. Razno. — Načelstvo.

Laško

Nov zdravnik. Te dni se je naselil iz Leskova v Srbiji g. dr. Ludovik Jenko kot sreski sanitetni referent. Nastanil se je začasno v hiši g. Srebota v Marijagraški ulici. Izvrševal bo zobotehniko, kirurgijo in zlasti se bo bavil z ginekologijo. To je tretji zdravnik pri nas, pa bo imel vseeno mnogo posla. Domačinom je s tem zelo ustrezno. Kakor se govori, je zaprosil pred kratkim tudi neki farmacevt za lekarniško koncesijo v Laškem.

Te dni so zaposleni z asfaltiranjem glavne ceste skozi mesto. Pri tej priliki so znatno znižali ceno od mostu, trg pred šolo pa zopet znižali, kar bo vsekakor olepšalo mesto. Po ulicah je videti nove table z imeni; nekatera so stara, predvojna, n. pr. Vrtna ulica. Med novimi imeni najdemo Trg ujedinjenja, Slomškov trg, Orožnovo ulico itd. Toplice so polne gostov, mnogo jih stanuje tudi po gostinlah in zasebnih hišah v mestu. Največ se sliši seveda srbohrvaščine, pa tudi nemščine i. dr.

Hrastnik

Prostovoljno gasilno društvo na Dolu si namerava v najkrajšem času nabaviti motorno brizgalno. Preizkuša je z nekaterimi sistemi lakih brizgalen so se vršile ob navzočnosti obeh hrastniških ter dolskega gasilnega društva pri tamkajšnji župni cerkvi. Steklarsko gasilno društvo priredi prih. mesec veliko tombolo. Glavni dobiček bo novo motorno kolo, za katerega se poteguje nekaj sto Hrastničanov in okoličanov.

Kamnik

Telovadni nastop kamniškega Sokola. Sokolsko društvo v Kamniku priredi v nedeljo 2. avgusta ob 4. uri popoldne na letnem telovadšču poleg drž. smodišnice svoj vsakoletni javni telovadni nastop. Ob 14:15 bo sprejem vseh bratskih društev na kolodvoru in odhod skupen odhod z godbo na čelu na telovadišče, kjer prične ob 4. uri javna telovadba. Nastopijo s prostimi vajami vsi oddelki. Telovadni program bodo zaključile posebne točke okrožnih društev in orodna telovadba gostov. Sodeluje godba Sokola I. iz Ljubljane. Po telovadbi sokolska veselica. Zdravo!

Ustanovni občni zbor kolesarskega društva v Kamniku se vrši v sredo 5. avgusta zvečer v salonu gostilne Terpine na Šutni. Na dnevnem redu je poročilo o delovanju pripravljalnega odbora, čitanje pravil, volitev odbora in določitev programa za prvo medklubsko kolesarsko tekmo, ki bo 15. avgusta. Prijatelji kolesarskega sporta vabljani!

Današnji nogometni program bo prav bogat. Imeli bomo priliko videti kar 3 tekme. V prvi nastopijo juniorji Kamnika proti rezervi SK »Virtus« iz Duplice, v drugi rezervna Kamnika proti prvemu moštvu »Virtus-a«, v tretji tekmi pa SK Kamnik proti SK Sparti iz Ljubljane.

Bled

Jugoslovansko-češkoslovaška liga na Bledu bo priredila v torek 28. t. m. ob 21. v dvorani Zdraviliškega doma prvi češkoslovaško-jugoslovanski družabni večer. Vabljeni vsi prijatelji Čehov.

Najlepše, kar so videli na potovanju po Jugoslaviji

Nov poslovni lokal v Park-hotelu. Pred kratkim je bil otvorjen nov poslovni lokal — bazar Triglav v spodnjih prostorih Park-hotela.

Illuminacija na Bledu. Ob priliki 10-letnice vladanja Nj. Veličanstva kralja Aleksandra, t. j. 15. avgusta t. l., bo uprizorila blejska občina pod vodstvom nekega zagrebškega strokovnjaka iluminacijo, s čimur bo Bled proslavil ta dan.

Šahovski turnir na Bledu. Kakor smo poučeni iz vodilnih krogov, se bo vršil 28. avgusta na Bledu šahovski turnir; v ta namen je votirala blejska občina že znano vsoto denarja. Igralcem bo dala oskrbo zastoj.

Tenis turnir. Od 28. julija do 4. avgusta se bo vršil na Bledu mednarodni tenis turnir, ki ga bo vodil Beograjski SK. Omenjene tri prireditelje, ki se bodo vršile v letošnji seziji, bodo nedvomno gotovo dvignile tujski promet na Bledu. Zato je pohvalno omeniti neumorna prizadevanja in stremiljenja tukajšnjih oblasti, ki imajo nalogo dvigati tujski promet.

Jugoslovanc je najcenejši slovenski dnevnik. Stane tudi odlojška številka samo 1 Dinar.

Dobite ga v trafiki g. Mandeljeva poleg lekarne, v Drini in v trafiki poleg krojača Janka Mužana.

Rogaška Slatina

Srečolov našega marljivega Sokolskega društva je uspel nad vse dobro. Razprodane so bile vse srečke. Čisti dobiček je določen za zgradbo prepotrbebnega Sokolskega doma.

Anska proslava. Ob priliki godu zaščitnice Zdravilišča sv. Ane se vrši največja plesna prireditel v sezoni, takozvani »Anin-balc«. Prireditel bo elitna, z volitvijo »Miss« Rog. Slatine.

Splašen konj. V četrtek tega tedna se je pripetila čevljarškemu mostru g. Čečku iz Tekačevega nezgoda ki bi pa lahko imela hude posledice. Proti večeru se je peljal g. C. s kolesjem skozi Slatino proti domu. Ravno pri hotelu »Pošta« pa se mu je konj splasil ter jo udaril naravnost v park pred Zdrav. domom. Pri stebrih, ki zapirajo prehod vprege skozi park, se je konj opraskan ustavil, gospodarja pa je vrglo pod voz. Konja so potem ljudje prišli, tako da je gospodar lahko zlezl izpod voza.

Logaško pismo

Kakor po vsej Notranjski, je bila tudi v Logaškem okraju prav huda suša in da ni bilo pondeljskega dežja, bi bil naš kmet hudo prizadet. Saj je na nekaterih krajih deloma že odpovedal vodovod, posebno po klancih Čevce. Zelo umestna je bila naredba vodovodnega odbora, da se je ta čas odpovedala voda železnici. Sicer bi bilo v takih primerih tudi umestno, da se zabrani škropljenje vrvov iz vodovoda. Pravijo, da cevi na nekaterih krajih puščajo.

Letos je Logatec še precej obvarovan pred raznimi veselici, kar pa ni čuda, saj itak ni denarja za najpotrebnejše, veliko manj pa za pijačo in ples. Lesna industrija preživlja hudo krizo. Razumljivo je, da so mnogi delavci radi tega izgubili zaslužek, pa so se morali iz občine izseliti.

Dolenji Logatec, pod vodstvom svojega župana g. Oblaka vidno napreduje. Ima svoj občinski dom, ki je eden izmed najlepših v Sloveniji; občina je lani zgradila popolnoma nov betonski most na Brodu in tudi moderno in higijensko urejeno letno kopališče. Vrhu tega letos regulirajo logaške uliče. Skratka Dolenji Logatec je v zadnjih petih letih zelo napredoval. Vendar pa še tare občino skrbi, da bi si mogla urediti čim prej svojo hiralnico.

Naša kotlina »Jačak«, (o kateri je naš dnevnik že mnogo pisal) še vedno čaka junaka, ki jo bo otrebil. Banovina je sicer že zdela potrebne načrte kakor proračun, h kateremu je občina obljubila polovico prispevka, toda banovina se do danes še ni odločila za delo, vendar pa upamo, da se bo tudi to uredilo čim prej. Letos imamo še mir pred slavnimi logaškimi »komarjci«.

Delavno škofjeloško olupševalno društvo

Škofja Loka, 23. julija.

Zdrava in mila klima, krasna okolica s prijateljnimi izprehodi, bližina Ljubljane in nepretrane cene so one vrline, ki že nekaj let sem utrjujejo Škofji Loka značaj priljubljenega letovišarskega naselja in mesteca, ki je takorekoč na vsak korak posuto z bogato zgodovinsko preteklostjo. Olepševalno društvo, ki že dolgo vrsto let deluje na lepotni povzdigi mesta in njegove okolice je le praktična, lepo zamišljena izpolnilitev vseh onih dobrot, s katerimi je Škofja Loka že po naravi oblagodarjena. Hvaležno in obenem široko polje dela ima društvo. Še lažje bi mu bilo, ako bi vsi meščani njegovo prizadevanje in stremiljenje prav razumeli in ga tudi podpirali.

Društvenišk s predsednikom, sresk. šol. nadzornikom g. Zahraštnikom in tajnikom mag. pharm. g. Burdychom v vodstvu so razvili letošnje leto prav živahno in pohvalno delavnost. Oznamenovale so se bližnice na kolodvor. V mestu in na vseh izprehajališčih so se obnovile in popravile klopi, deloma mize. Inicativno je spremljalo društvo vsak pokret za odstranitev prahu in za ureditev cesta in potov. Mnogi predlogi za olupšavo mesta so se predložili odličnim činiteljem mestne uprave. Stalno se opozarja na higijenske nedostatosti in pomanjkljivosti na javnih prostorih. Uvidevno se oskrbujejo drevje in nasadi v mestnem centru. Smelo trdimo, da bi Škofja Loka, ki je itak prizajno domače slovensko mesto, imela še lepše lice, ako bi se vse misli in pametni predlogi tudi izvršili. Krivda Olepševalnega društva prav golovo ni, ako ta ali ona stvar ni izvedena, kakor bi bilo prav.

Da se vzbudi v meščanih ljubezen do okrasitve oken in stavb s cvetjem in zelenjem je društvo razpisalo letos dve nagradi po 150 Din in 100 Din. Tekmovanje ni rodilo zaželjenega uspeha. Z izjemo par gospodarjev se meščani niso ogreli za stvar. Ostalo je, gotovo ne v priznanje, vse pri starem.

Vso brigo in skrb posveča Olepševalno društvo svojemu »miljenecu« obsežnemu, sodobno urejenemu kopališču ob Poljanski Sori. Kopališče ima dovolj solca, zraka, vsakovrstne vode in tako posrečeno lego, da se je naprava takoj spočetka vsem kopalcem močno priljubila. Zivahno vrvenje mladega sveta se na sipinah, obrežju in dirah prične z zgodnjim pomladjo in traja do pozne jeseni. Prijateljsko so sprejeti gostje, čeprav obisk od drugod ni posebno velik. Kopalni vlak in znižana vožnja 2 Din za avto bosta kopalce gotovo pritegnila v višji meri. Sem in tje poskrbi iznajdljivo društvo za gode in domačo zabavo, stalno se vzdržuje buffet. Na razpolago so kabine dveh vrst; manjše za 4 osebe in večje za 10 oseb. Poskrbljeno je tudi za brisače, kopalne hlače; na izbiro je senca, postavljene so mize in stoli. Kopališče se vsako leto na udobnosti izpopolnjuje. Odbor društva skuša svojo ustanovo postopoma najlepše dvigniti in jo usposobiti vsem zahtevam obiskovalcev. Prvi gradbeni stroški so znašali nad 30.000 Din.

Nesebičnim sotrudnikom Olepševalnega društva, ki šteje 103 članov, bomo gotovo najbolj ustregli, ako jim želimo še veliko prav uspešnih in delavnih dni v zadoščanje njim samim, v prid Škofji Loki in njenemu tujskemu prometu.

Jz tabora trboveljskih gozdovnikov na Gorenjskem

Teško pričakovani dan je bil za trboveljske gozdovnike 9. julij. Polni veselja in navdušenja smo se zbirali ta dan v zgodnjem jutru, dobro opremljeni ter čakali nestrpnost trenutka, ko nas očrnela lokomotiva popelje na Gorenjsko, na toliko zaželjeno letno taborenje.

Odrdral je vlak in mi z njim; prijetno vožnjo do Radovljice pa je spremljala živahna pesem. V Radovljici smo izstopili in šli, 96 nas je bilo, na naš prostor. Nedaleč od tam, kjer se stakata Dolinka in Bohinja v že mogočno Savo, je bilo treba iti nestrpnost z čolnom čez Reko, da je prišla ta velika družba in naše stvari na drugi breg, kjer se nahaja prostor — obsežen travnik, namenjen našemu novemu domovanju.

Prvi dan je bil pač dan dela; neumorno res! V kratkem času je bil postavljen tabor 27 šotorov, ki so se zableščali v soncu kot bela vas. Postavili smo še »totem«, ognjišče, kuhinjo in gospodarski šotor, nato pa v notranjosti uredili naše šotore in ležišča. Hitro je potekel prvi dan, in ko so ugasile zadnje zarje solnca in je nastopil mrak, smo se že zbirali ob ognju in imeli slovesen večer. Vse navzoče je s toplimi besedami pozdravil naš taborni glavar brat Danilo Kostanjšek, imenovan »Črni Panter«, nakar so sledile pesmi in nagovori. Z gozdovniško himno je bil zaključen večer, ki nas je vpeljal v novo svobodnejše življenje.

Naslednjega dne smo že podrobneje uredili tabor, medtem pa smo se že prilagodili življenju, ki ga zahteva naš taborni red, ker dobro vemo, da je vsa prijetnost in zadovoljstvo odvisno od taborne discipline. Naš dnevni red je nekako takle: Zjutraj po budnici je vstajanje, nato pozdravimo naš prapor. Sledi telovadba, jutranje vaje in tek, nato zajutek. Zatem ureditev šotorov in taborišča. Opoldne obed. Popoldne taborno delo, kratki izleti, nato večerja. Po večerji zabava pri ognju in končno počitek. Nimamo preveč dela in ubogamo glavarja, saj smo vsi enaki, vsi enako občešeni, vsi imamo enako hrano in enaka ležišča.

Tako nam potekajo dnevi v veselju in zadovoljstvu. Ker taborimo že nekaj tednov, smo napravili že mnogo izletov v okolico, tako na Brezje, Bled, Vintgar in tudi na oddaljene gore. Telovadba, kopanje, pesem in smeh, vse se vrsti eno za drugim. Najlepši so pač naši večerni zbori in le težko se razhajamo po njih. Te lepote, ki ostane človeku v trajnem spominu, ni mogoče popisati. Vodstvo taborenja je tudi letos v rokah neumornega glavarja brata »Črnega panterja«, kateremu stoji zvesto na strani bratje vodniki in sestre vodnice. Lepi solčni dnevi, božja naroda in pravilni večeri ob ognju so pa nagrada nas vseh.

V tem času nas je obiskal naš rodov starešina brat dr. Hugon Baumgarten z učiteljem g. Pleskovičem, poleg njiju pa mnogo gostov, med njimi mnogo domačinov, ki se živo zanimajo za naš pokret in se pohvalno izražajo o njem. Slednji nas posejajo zlasti ob večernih zborih. Nedelje so posebno zanimive v taborih, zlasti zadnjič, ko je rodov starešina obdaril cel tabor z raznimi dobrotami. Poleg tega se je vršila v nedeljo tekma za najbolje urejen šotor, kjer seveda niso izostale nagrade. Tekmovalo se je tudi v lahki atletiki, metanju žoge, takozvani »Woley-balu«. Dalje so vedno na programu tekme v veslanju, kajti Sava je

na tem kraju prav ugodna za ta šport. Veselje je pogledati zagorele tabornike, ki neprestano vrve sem in tja, breskrbni in telesno okrepljeni. Da naš tabor ne pozna bolnikov, je tudi nemala zasluga brata zdravnika, ki vestno pazi, da se izpopolnjujejo v taboru higijenski predpisi. Taborna lekarna je povsem v redu, pač pa je že v drugi zmanjkalo joda, ki je najučinkovitejši lek za razne praske, ki so jih deležni taboreči. Kar se tiče prehrane, moramo ugotoviti, da je izborna, obilna in zdrava. Za dobro kuho skrbita dve kuharici, ki sta pač najbolj spoštovani osebi v taboru. Obeta se nam še veliko veselja, zlasti, ker je prišel v goste naš slavni artist debeli Stefan iz Ljubljane, ki nastopa pri večernih zborih z raznimi smešnimi nastopi. Zadnjo soboto taborenja se bo zvečer vršil v taboru sprejem novih bratov in sester med gozdovnike. Mnogi se že vesele tega večera, ki bo v znamenju prijateljstva in dobre volje.

In naši zadnji dnevi? Zdi se nam, da čas neverjetno beži in skoro se bomo morali vrniti med »bleda lica«. Vendar nas tolaži misel, da se bomo v prihodnjem letu zopet sešli, še bolj številni in okrepjeni z novimi močmi.

Vabimo zato vse naše prijatelje: Pridite in ogledite si v teh dneh naše življenje; bratsko vas bomo sprejeli in ne bom vam žal!

Trboveljski taborniki.

Pismo iz Trebnjega

Poletna sezona je na vrhuncu. Letoviščarjev je v našem kraju čedalje več. Trebnje pridobiva na ugledu, kot dobro in urejeno letovišče. Letos imamo letoviščarje iz Avstrije (Dunaj), Italije (Gorica, Milan) in iz naših južnih krajev. Z dotokom tujcev so pa tudi začele naraščati potrebe letoviščarskega kraja. Najbolj občutimo pomanjkanje kopalnice, ki je pogoj za uspešen razvoj tujkega prometa. Zato smo se odločili prihodnje leto zgraditi v Trebnjem na Temenici ali pa na bajerju moderno kopalnico. Te dni ustanavljamo tujko prometni svet, ki bo s pomočjo občinskega odbora osnoval potreben odsek, ki naj izgotovi že letos načrte in proračun za kopalnico, a v bodočem letu pa prične, dogotovi in otvori moderno letno kopalnico v Trebnjem.

V Temenici je toliko kopalcev, da je skoro glava pri glavi. Pomanjkanje kabin občutijo posebno tujci. Teh nekaj kabin, ki jih imamo, je zasebna last nekaterih Trebnjanov. Da je to neugodno za tujca, ni potreba še posebej poudarjati. Prihodnje leto se morajo tujci udobno kopati v novem kopalšču. Še eno zlo je, ki nas tare. Avtomobilske dirke skozi kraj. Obilne prahu dvigajo po Trebnjem številni avtomobili. Prebivalci bodo odslej vsakega brezobzirnega avtomobilista naznanili oblastem.

Občina Trebnje je nabavila pri tvrdki br. Kolenc, Mirna, lične ulične table v predpisanih državnih barvah. Krajevne table bodo ta teden nameščene po vseh vaseh občine.

Velika razburjenost je nastala med prebivalstvom te dni, ko se je v naših krajih po bližnjih gozdovih naselilo okoli 20 voz ciganov s številnimi družinami. Cigani so bili izgnani iz sosednjega litijskega sreza. Dobili so pa dovoljenje sreskega načelstva v Novem mestu za mesec dni v tem srezu in nesreča je hotela, da so se aselili baš v tej občini. Cigani so zelo usiljivi ter motijo tujo posest. V sosednji občini so opustošili njivo krompirja ter se zoperstavili celo orožniški patrulji. Tukajšnje ljudstvo želi, da se izženejo tudi iz teh krajev, ker nimajo nobene zaposlitve, denarnih sredstev za življenje pa tudi ne. Kupčevati skušajo s konji, vendar pa naj ljudstvo ne gre v te kupčije.

V ponedeljek bo živinski in kramarski semenj v Lukovici pri Trebnjem. Ugotovilo se je, da nekateri odkladajo smeti za cerkveni ograjni zid in na zapadni strani občinske hiše. Ker je to iz zdravstvenih in higijenskih ozirov nedopustno, je županstvo zabranilo nadaljno odkladanje smeti na teh krajih. Vsi lastniki šmarčnih nasadov, je županstvo zabranilo vsabnih ničnih nasadov se opozarjajo na posledice zakonskih predpisov, ki zadenejo vse one, ki niso prijavili svoje šmarčne in od nje plačali

zvezek tudi celo vrsto doslej neznanih stvari, ki so književno pomembne že same ob sebi in po katerih se bo vsakemu čitatelju iznova odkrilo bogastvo velikega pisatelja, umetnika in borca (Krpna z Vrba, Pižmar, Pisma, Slovenskih novel pisateljem, Pokljuk, Iz minulosti i. t. d.) Vse te novosti so dobora zavrnila in osmešile vse pomisleke, ki so svoj čas plašili odločilne činitelje pred popolno izdajo Levstikovih stvari in po tem zvezku bomo še z večjim zanimanjem pričakovali naslednjih.

Urednik je knjigi napisal 35 strani obsežen uvod, ki se po svoji tehnosti, po svojem jasno izpričanem smislu za živo zvezo med vsakim umetniškim prizadevanjem in pa osnovami materialnega in kulturnega življenja naroda visoko odlikuje nad povprečnostjo večine današnjega vase zamaknjene recenzentstva. Dr. Slodnjak zaključuje svoj uvod takole:

»Levstika je mogoče oceniti samo po eni plati njegove velike delavnosti; kajti on je ves kakor svetel zase. In ta svet pomeni — slovenski svet v drugi polovici 19. stoletja. Gojil je vse panoge slovenskega dela. Čeprav je bila njegova najpomembnejša nadarjenost pesem, je bil vendar dovolj močan, da je tudi v povesti, dramati, mladinskiem slovstvu, v politični in kritični publicistiki, v jezikoslovju, v društvenem življenju odkril nove, pristne narodne vidike in vrednote.

Kakor globoko idoč plug se je zarezal v ledino slovenskega duhovnega življenja, razkril in vrzel je na solnce nove, plodnejše plasti in podora neslovenske, poltanske oblike in vsebine. Njegova leposlovna proza je izrazita satira, toda ne satira hipokrita, temveč moza iz ljudstva, v katerem so se najplemenitejše misli 19. stoletja spojile z najbitnejšimi slovenskimi duhovnimi vrednotami v eno samo goreče spoznanje: prepoved slovenskega naroda je edino mogoče na temelju občinskega narodnega jezika, narodnega čuvstovanja in mišljenja ob vzajemnem

davščine. — Za pogozdovanje sadik revnim gozdnim posestnikom bo oddajala banska uprava najrevnejšim prosilcem potrebne sadike. Interesenti naj vložijo prošnje pri pristojnem županstvu. Vsa pojasnila na občini! — Danes je objavljena uredba o izvozu in uvozu pšenice in se tozadevni razpis ministrstva notranjih poslov nahaja v občinski pisarni na upogled. Posebno se opozarjajo na to okoliščino vsi minarji. — Cenilec in županstvo Trebnje so izdelali seznam oškodovancev po točbi. Po seznamu je teh oškodovancev 50, katerim je uničen 100 % ves žitni pridelek. Oškodovanci bodo prejeli semensko pšenico za seme, denarnih podpor pa ne bodo dobili. — Reševalni avto prostovoljnega gasilnega društva je imel ta teden prevoženih rekordno število voženj ponesrečencev v bolnico v Novo mesto in Ljubljano.

Zadeva nove šole v Rudniku

Vse kaže, da prihaja zadeva zgradbe novega šolskega poslopja v Rudniku k uresničenju. Stvar se obravnava že 20 let, a šolske razmere v starem poslopiju, kakor v zasili učilnici v kmetijski hiši, in ker v okraju ni stanovanj za učiteljsvo, so postale iz vseh ozirov nevzdržne. To so tudi uvideli lokalni faktorji in se oprijeli dela.

Stavbišče je srečo izbrano, nova zgradba bo že glede na lego okras vse okolice. Da je prišlo v Rudniku, do novega življenja, je pokazala tudi razstav šolskih izdelkov in šolska prireditvev koncem leta na Vidov dan.

Cudili smo se izdelkom in uspehom prvega razreda in deliškim ročnim delom, kakor tudi obilici izdelkov iz kmetijskega pouka in sadjarstva v višjem razredu. Žal, da ni bilo na razstavi tudi izdelkov iz kmetijske nadaljevalne šole, ki se je vršila letos na šoli v zimskih mesecih. Popoldne na Vidov dan se je vršila šolska proslava. Šolska soba, v kateri je bil okusno napravljen oder, je bila polna domačega občinstva; navzoči so bili tudi zastopniki občine in šolskega odbora z g. županom. Šolska mladina je igrala igro: »Janko in Metka« nadvse pričakovane. Petje, deklamacije, vse je občinstvu ugajalo, ki je imelo prvič priliko gledati tako obširno šolsko prireditvev združeno z razstavo. Šolski upravitelj je v svojem govoru prav poljudno podal navzočim zgodovinski pomen Vidovega dne za nas Jugoslovane.

Tako je prav, šola naj ne bo dom prosvete le za mladino, temveč tudi za odrasle. A marsikateri posetnik razstave in prireditve, ko je videl prostore, se je prepričal in glasno priznal, da je nova šola v Rudniku res krvavo potrebna.

Ljudski glas, božji glas!

Jesenice

Oglejte si dobrite sokolske tombole na Jesenicah, ki so razstavljeni v Sokolskem domu! Seja jeseniških mestnih svetovalec. Minuli terek zvečer se je vršila seja jeseniškega mestnega zastopa. Sejo je otvoril župan g. Andrej Čufer. Uvodoma je omenil, da je podal ostavko na to mesto, ostavka pa do sedaj še ni sprejeta. Ker pa je bilo treba več nujnih vprašanj rešiti, je sklical sejo. Razpravljali so o novem zakonu o likvidaciji agrarne reforme. Sklenili so na seji, da bo vložila občina kot agrarni interesent potrebno prošnjo na bansko upravo. Na seji so govorili tudi o vzdrževanju vodovoda. Pri razpravi o tem vprašanju so sklenili svetovalci, da naj si vsaka stranka nabavi števec, ker sta le na ta način mogoči prava kontrola nad uporabo vode in pravična odmera davka za gradnjo in vzdrževanje občinskega vodovoda. Katera hiša odnosno družina si ne bo nabavila števca, bo plačevala mesečno po 3 Din prispevka za vodovod na osebo, oni pa, ki bodo imeli števec, pa po 2 Din na 1000 litrov porabljene vode. Na tej seji je bilo rešenih tudi več pršenj za sprejem in občinsko zvezo in za podelitev občinske podpore.

Danes bo na Jesenicah »sportni dan«. SK Brastvo priredi štafetni tek na 800 m. Proga je od gostilne »Golica« do kolodvora. Poleg te tekme se vrši tudi kolesarska dirka na 110 km.

kulturnem delu s sorodnimi slovanskimi narodi in ob vzorovanju na idejah vesoljne človečanske kulture.

Levstikova proza ima poleg narodnega tudi socialni značaj. V njej oznanja, da so prvine kmetijskega duhovnega in telesnega življenja nad meščanskim zasnutkom. Razodeva kljub vsej borbenosti jasno etično prepričanje, da resnica zmaguje nad lažjo, pravico in krivico, trpljenje in nasilje.

Ce gledamo nanjo kot na izraz umetnostnega znanja, se pač ne smemo dati motiti od kritikov in slovstvenih vedežev, ki priznavajo samo tisto umetniško dejanje, ki prija njihovemu okrnjenemu umetniškemu nagonu. Priznati moramo, da je Levstikova proza genijalen temelj svetlišča slovenske govornice, katerega je položil — on, ki je bil vse ob enem: iskatelj najplemenitejšega gradiva in zidar pristno narodnih literarnih svetišč.

Slog njegovih povesti je slog narodnega pripovedovanja, do zadnje melodije, z vsem besednim zakladom, imeni, skladno zajet v kmetiški duši. In že zato zasluži naše največje spoštovanje. Saj je poleg Prešernovih poezij najvišje, kar je ustvaril slovenski duh v minulem stoletju.

Prepričan sem, da bo slovenska povest današnjih dni morala kreniti v smer Levstikove proze, če se bo hotela rešiti težav, v katerih živi, in doseči stvariteljski ter čitateljski stik s človekom, ki je edina snov zanj in njen edini čitatelj. Največji Levstikov učencec — Ivan Cankar ji naj bo vodnik v tem, kako naj ta preokret razume in v skladu z zahtevami sedanjosti izvrši. Ničesar drugega si ni mogoče tako živo želeli, kakor da bi Levstikova dela šla med ljudi in da bi jih, zlasti mladi rod, razgibala k resnici in dejanjem — kakor je poštena resnica in moško dejanje vse, kar je prišlo izpod njegovega peresa in ostalo naša večna dediščina!

Ob pol 11. uri bo otvoritev sportnega igrišča v Kurji vasi.

Zastrupljenje. 10-letni deček Petercel iz sosednje vasi Hrušica si je pred dnevi pri obsekavanju drevoja zadal manjšo rano s sekuro v nogo. Nastopilo je zastrupljenje krvi in so ga v petek oddali iz bolnice bratovske skladišnice na Jesenicah v bolnico v Ljubljani v nadaljno lečenje.

Nekaj za Kranj

Beogradska »Politika« dne 24. julija piše pod rubriko »Med nami« tole:

Na poslopiju občine v Kranju se nahaja poleg termometra in barometra tudi tablica, na kateri so napisani važnejši podatki o Kranju: geografska dolžina in širina, nadmorska višina in število prebivalcev. Če se pomisli, da je Kranj mesto, skozi katero potuje veliko število turistov, potem je jasno, da morajo biti ti važni podatki točni.

Toda, naravno, da niso točni... Tako je napisano: »Prebivalstva po popisu iz leta 1910 — 2579«...

A sedaj imamo leto 1931 in od leta 1910 se je vršil popis že večkrat in tako tudi letos. Če že ni bilo mogoče izmenjati tablico, moralo bi se vendar prečrtati število 2579 in napisati novo, kajti Kranj ima po zadnjem popisu nad 4000 prebivalcev.

All pa, mogoče kranjski občinarji ne priznajo popisovanja po letu 1910!

Šmartno pri Litiji

Golobarjeva hiša na prodaj. Na prodaj je Golobarjeva enonadstropna hiša na Ustju št. 6. Hiša je bila letos povsem v švicarskem slogu obnovljena.

Sprememba posesti. Dne 23. t. m. je Trinkovo hišo z vrtovi v Gabrovki na sodni dražbi zdražil za 15.001 Din g. Robert Vidmar, trgovec pri Sv. Križu pri Litiji.

Svarilo. Vozniki in kolesarji se opozarjajo naj na ovinkih in po trgu vozijo počasi.

Običajno letno žegnanje bo danes v Jablanici pri podružnici Sv. Ane. Zato danes vsi v Jablanico.

Kresnice pri Litiji

Čoln mu je odpeljal. Godec France iz Kresnic si je lani zgradil nov ličen in trpežen čoln za prevajanje lesa itd. Pred dnevi mu je nekdo čoln ukradel. Po poizvedbah je ugotovil, da je čoln vzel P. Maks in se kratko malo z njim odpeljal mimo Litije do Trbovelj, kjer ga je hotel prodati. Orožnik mu je pa izprašal vest in lastnik je dobil čoln nazaj.

Sokolstvo

Sokolski telovadni nastop v Dolenjskih Toplicah

V nedeljo 19. julija je imelo sokolsko društvo v Dolenjskih Toplicah letni telovadni nastop.

Prireditve so se udeležila v častnem številu bratska društva in sokolska četa kmetijske šole na Grmu. Sodelovala je godba Godbenega društva iz Novega mesta.

Ob pol 15. uri se je pričela povorka s prapori na čelu, za katerimi je korakalo 33 članov v kroljih, 15 članice, 37 moškega naraščaja, 15 ženskega naraščaja, 9 moške dece, 12 ženske dece ter 25 članov grmske kmetijske šole. Povorka je bila povsod navdušeno pozdravljena.

Takoj po povorki se je pričela javna telovadba. Prva je nastopila moška deca (9) in takoj nato ženska deca (13) z igrami. Mladi Sokolci in Sokolčice so želi s svojimi igrkami mnogo pohvale in smeha. Za deco je nastopila sokolska četa z Grma (25), ki je izvedla seljaške vaje zelo dobro in jih je mnogobrojno občinstvo nagradilo s ploskanjem, 8 članov je nastopilo s pecej težkimi vajami, nato 23 moškega naraščaja s praškimi prostimi vajami, 14 moškega naraščaja (samo domači) s vajami s puškami, 32 članov s prvo praško vajo in lažjimi vajami za zlet v Splitu, 14 članic s praškimi vajami, 16 moškega naraščaja s splitskimi vajami s palicami in članice (11) z vajami s kijl. Pri orodni telovadbi je nastopilo 20 moškega naraščaja na drogu, bradlji in konju ter 14 članov na drogu in bradlji. Telovadba je prav dobro uspela.

Po končani telovadbi je vse članstvo prikoralo na telovadni prostor, starosta brat Gregor pa je v govoru nazdravil prvemu Sokolu Nj. Vel. kralju Aleksandru in kraljevski rodovini, nakar je godba zaigrala »Bože pravde«. Po odigranju državne himne je govoril o pomenu sokolske vzgoje ter povabil vse one, ki še niso v sokolskih vrstah v sokolske vrste.

Radio

Ljubljana, nedelja, 26. julija. 9.00 Jože Krošl: O kmetijski izobrazbi. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.30 Versko predavanje: Rerum novarum (P. dr. Angelik Tominec). 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Cas, dnevne vesti. 14.00 Prenos proslave 100-letnice rojstva pisatelja Levstika s Velikih Lašč. 15.00 Materi, recitira Danilo Gorinšek, član mar. nar. gled. 15.30 Lahka glasba. 16.00 Otroški kotiček, govori Danilo Gorinšek, član marib. nar. gled. 16.30 Salonski kvintet. 20.00 Klavirski koncert. 20.45 Samospevi gosp. Franca Leržaja. 21.15 Koncert citraškega terceta »Vesnac«. 22.00 Cas, dnevne vesti. 22.15 Salonski kvintet. 23.00 Napoved programa naslednj dan.

Zigreb, nedelja, 26. julija. 11.30 Orkestralni koncert. 12.30 Kuhinja. 18.00 Koncert radio orkestra. 20.15 Poročila. 22.00 Lahka glasba. Beograd, nedelja, 26. julija. 10.00 Prenos iz Saborne cerkve. 12.00 Plošče. 12.30 Opoldanski koncert. 13.30 Novosti. 16.00 Delavska ura. 17.00 Zdravstvo. 17.30 Predavanje. 18.00 Pevski zbor. 20.00 Vokalni koncert. 20.40 Violinski koncert. 21.20 Novice. 21.40 Lep večer. 22.20 Plošče. 22.45 Ciganska glasba.

Praga, nedelja, 26. julija. 7.00 Koncert. 8.30 Cerkevna glasba. 9.00 Brno. 10.00 Plošče. 11.00 Brno. 12.05 Orkestralni koncert. 13.05 Plošče. 13.30 Bratislava. 16.00 Koncert vojaške godbe. 17.50 Plošče. 19.05 Koncert. 19.55 Poljudna glasba. 21.00 Brno. 22.15 Orkestralni koncert.